

Výukový balíček

Milá Kitty

Příručka pro
učitele k filmu
Kde je Anne Franková

Filmová distribuce v ČR

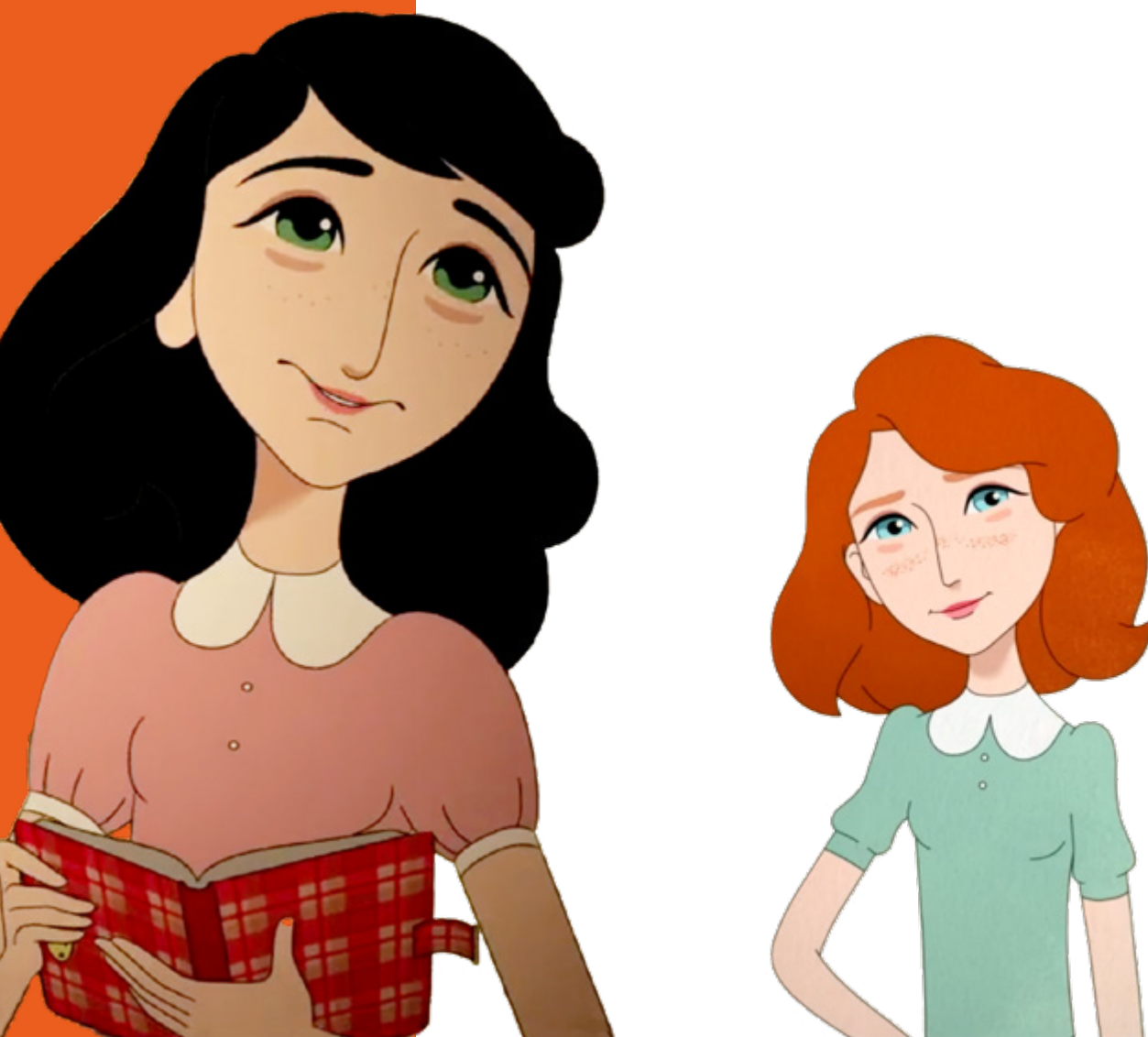

Ve spolupráci s

unesco

Obsah

Úvod 3

1 Obsah filmu

- Děj ve zkratce 5
- Podrobnější shrnutí 5
- Skutečnost, nebo fikce? 7

2 Základní informace k filmu

- Život Anne Frankové a její rodiny 8
- Příběh deníku 14
- Holokaust 17
- Lidská práva 23
- Uprchlíci 25

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina 28
- 2: Diskuse o filmu 31
- 3: Svět Anne Frankové 33
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy 35
- 5: Holokaust 36
- 6: Lidská práva a uprchlíci 38

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa – Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Úvod

Animovaný film *Kde je Anne Franková* vypráví z nového úhlu pohledu příběh německo-židovské dívky Anne Frankové, která si během 2. světové války psala deník, když se skrývala v Amsterdamu. Tento deník, zveřejněný dva roky po její smrti v roce 1945 v koncentračním táboře Bergen-Belsen, se stal celosvětově známým.

Anne Franková dala svým deníkem hlas a tvář šesti milionům Židů, včetně jednoho a půl milionu dětí, kteří byli během druhé světové války zavražděni jen proto, že byli Židé. „Jedna jediná Anne Franková nás dojde víc než nespočet dalších, kteří trpěli stejně jako ona, ale jejichž tváře zůstaly ve stínu. Možná je to tak lepší: kdybychom byli schopni pojmut utrpení všech oněch lidí, nemohli bychom žít,“ napsal o Anne Frankové italský spisovatel a přeživší holokaustu Primo Levi.

Anne Franková se díky svému deníku stala celosvětovým symbolem obětí rasismu, antisemitismu a fašismu. Její příběh není pouze o minulosti, ale dotýká se i dnešních dní, protože otázky, které si Anne jako dospívající dívka kladla ve svém deníku, jsou i dnes velmi důležité a aktuální, a to jak pro dospělé, tak pro mladé lidi: „Proč, ach proč spolu lidé nemohou žít v míru? Proč všechno to ničení?“ Především však dodnes žijí Anniny sny. Navzdory těžkým podmínkám, v nichž žila

a psala, se Anne Franková odvažovala dál snít. Nejen o své vlastní budoucnosti, ale také o lepším, lidštějším a spravedlivějším světě. Byla přesvědčená, že k tomu může přispět každý.

Hlavní postavou animovaného filmu *Kde je Anne Franková*, který propojuje minulost se současností, je

Kitty, Annina imaginární kamarádka.

Kitty, imaginární přítelkyně, již Anne Franková psala svůj deník v podobě dopisů. Ve filmu tato „milá Kitty“ vystoupí z deníku, ožije a vezme diváky za příběhem Anne Frankové a ukáže jim význam jejího deníku. Probírají se v něm tedy nejen historická témata,

jako je nástup nacionálního socialismu, život v zadním domě a dějiny holokaustu, ale i témata velmi aktuální, jako jsou lidská práva a uprchlíci.

Kde je Anne Franková seznamuje žáky ve věku 12 až 18 let s příběhem Anne Frankové a jejím významem pro dnešní dobu současným způsobem. Film nabízí učitelům mnoho příležitostí, jak ve výuce zdůraznit historická i současná témata.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Tato příručka poskytne učitelům velmi cenné pomůcky: materiál k přípravné vyučovací hodině, materiál k diskusi o filmu a podklady ke čtyřem podrobným tematicky navazujícím hodinám, z nichž je možno si dle libosti vybrat. Film a vyučovací hodiny jsou obohaceny četnými důležitými informacemi k pochopení celého kontextu, připravenými pracovními listy a dalšími otázkami a úkoly. Díky tomu můžete vy i vaši žáci začít ihned a bez dlouhých příprav.

PRŮVODCE PRO ČTENÁŘE

První část obsahuje děj filmu a obšírné uvedení do kontextu, které si můžete přečíst při přípravě výuky.

Ve **druhé části** naleznete základní informace ke každému z hlavních témat filmu, které můžete využít při přípravě výuky.

Třetí část obsahuje souhrnný popis šesti vyučovacích hodin krok za krokem.

Čtvrtá část obsahuje pracovní listy a informační listy ke každé hodině, které mohou vaši studenti ve třídě použít.

PRAKTICKÉ INFORMACE

- Animovaný film, délka: 90 minut
- Vhodné pro studenty od 12 do 18 let
- Témata: příběh Anne Frankové a jejího deníku, holokaust, lidská práva a uprchlíci
- Předměty: dějepis, společenské vědy, politologie, literatura
- Přípravná vyučovací hodina, hodiny k přehledu filmu a výběr ze čtyř tematických navazujících vyučovacích hodin
- Začněte hned a bez dlouhých příprav!

Děj ve zkratce**Podrobnější shrnutí**

Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust

Lidská práva

Uprchlíci

1: Přípravná hodina

2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

1: Anne Franková

2: Kdo je Kitty?

3: Kdo je kdo?

4: Kde je Anne Franková

5: Časová osa

– Svět Anne Frankové

6: Vyberte si fotografii

7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

8: Holokaust v 10 fázích

9: Lidská práva pro všechny

10: Útěk o život

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce

V animovaném filmu *Kde je Anne Franková* se proplétá současnost s minulostí. Divák sleduje dvě dějové linie. První je příběh Kitty, imaginární přítelkyně, které Anne Franková adresovala svůj deník formou dopisů. Tato Kitty ožívá v Domě Anne Frankové v současnosti a vydává se po stopách Anne Frankové, dozvědět se něco o její historii. Činí tak společně s Peterem, chlapcem, kterého potkává v muzeu a který se aktivně věnuje uprchlíkům v Amsterdamu.

Toto pátrání je prokládáno retrospektivními pohledy do života Anne Frankové a její rodiny, které zahrnují období před jejich úkrytem, německou okupaci Nizozemska, život v zadním domě a posledních sedm měsíců v koncentračních táborech.

Druhá dějová linie představuje příběh Avy a její rodiny, uprchlíků z Mali, kteří žijí v současném Amsterdamu s další skupinou uprchlíků. Hrozí jim deportace z Nizozemska, které se Kitty a Peter snaží zabránit.

Podrobnější shrnutí

Film začíná v současném Domě Anne Frankové u vodního kanálu Prinsengracht v Amsterdamu, kde se kdysi ukrývala Anne a dalších sedm lidí. Od roku 1960 je z něj hojně navštěvované muzeum. Z originálního deníku Anne Frankové vystaveného v muzeu se náhle vynoří slova, která utvoří postavu dívky: tak ožívá Kitty, imaginární přítelkyně, již Anne adresovala svůj deník ve formě dopisů. Naposledy psala Anne Franková Kitty do svého deníku 1. srpna 1944, tři dny před zatčením. Kitty tudíž netuší, co se dělo potom. Proto v muzeu hledá Anne a nechápe, kam se její kamarádka a ostatní obyvatelé zadního domu poděli. Návštěvníci muzea Kitty nevidí, protože dokud se zdržuje mezi zdmi muzea, je neviditelná.

Prostřednictvím retrospektivy a rozhovorů mezi Kitty a Anne se divákům představuje příběh Anne Frankové. Na náměstí čtvrti Merwedeplein v Amsterdamu, kde rodina Frankových žila od své emigrace z nacistického Německa v roce 1933 až do roku 1942, kdy se začala

Anne (vlevo) a její kamarádka Kitty

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce

Podrobnější shrnutí

Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust

Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina

2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková

2: Kdo je Kitty?

3: Kdo je kdo?

4: Kde je Anne Franková

5: Časová osa

– Svět Anne Frankové

6: Vyberte si fotografii

7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

8: Holokaust v 10 fázích

9: Lidská práva pro všechny

10: Útěk o život

skrývat, dostala Anne ke svým třináctým narozeninám jako dárek deník. Doufala, že se stane jejím přítelem. V té době bylo Holandsko již dva roky okupováno nacistickým Německem a židovské obyvatelstvo trpělo v důsledku mnoha protižidovských opatření. Čtyři týdny předtím musela Anne Franková začít nosit na oblečení žlutou hvězdu. Tři týdny po jejích narozeninách, 5. července 1942, dostala její sestra Margot předvolání do „pracovního tábora“ v Německu, což byl bezprostřední důvod, proč se rodina začala skrývat v zadním domě na Prinsengracht 263, kde sídlila firma jejího otce Opekta.

V současném Domě Anne Frankové to Kitty nenechává jen tak. V muzeu se setkává s Peterem, který se angažuje v pomoci uprchlíkům. Navzdory dohledu ochranky muzea Kitty a Peter ukradnou z vitríny originál deníku a utečou do ulic. Mimo muzeum není Kitty neviditelná, ale obyčejná dívka z masa a kostí. Zatímco po ní pátrá policie, Kitty se pohybuje po Amsterdamu a snaží se odhalit historii Anne Frankové. Narazí na most pojmenovaný po Anne Frankové a na divadlo, které uvádí hru o Anne Frankové; Kitty se všude setkává se jménem své kamarádky Anne. V knihovně Kitty najde vydané deníky Anne Frankové a porovnává text s textem původního deníku. Když jí knihovnice vypráví o osudu Anne Frankové a dalších ukrývaných lidí, Kitty se rozpláče. Když

Kitty mluví s Peterem,
který pomáhá uprchlíkům.

si čte v knize, kterou si přinesla z knihovny, co přesně se stalo s Anne a ostatními poté, vidí diváci onen příběh na vlastní oči: jak byli lidé skrývaní se v zadním domě objeveni a zatčeni, jak byli uvězněni

v internačním táboře Westerbork v Nizozemsku, následně deportováni do tábora smrti Osvětim-Březinka a koncentračního tábora Bergen-Belsen, kde Anne Franková a její sestra Margot v roce 1945 zemřely. Během svého pátrání se Kitty a Peter nakonec dostanou do dnešního Bergen-Belsenu, kde najdou symbolický náhrobek připomínající smrt Anne a Margot Frankových.

V Amsterdamu je Kitty v patách policie kvůli krádeži deníku. Společně s Peterem dorazí do skladiště, kde se ukrývá skupina uprchlíků, kterým hrozí, že budou poslání zpět do Španělska. Je mezi nimi i Ava, mladá dívka, která spolu se svou rodinou uprchla před válkou a násilím v Mali poté, co byla jejich vesnice vypálena. Spolu s dalšími uprchlíky se na přeplněném člunu přeplavili přes Středozemní moře a skončili ve Španělsku. Po dlouhé cestě dorazili do Amsterdamu. Kitty a Peter chtějí zabránit tomu, aby byli uprchlíci poslání zpět do Španělska. Podle evropských zákonů totiž mohou uprchlíci žádat o azyl pouze v první zemi Evropské unie, do níž přijedou. Kitty souhlasí s vrácením originálu deníku Anne Frankové z muzea policii pouze pod podmínkou, že uprchlíci budou moci zůstat v Nizozemsku. V opačném případě vyhrožuje, že deník hodí do ohně. Policie poté obvolává nizozemské úřady, které nakonec žádosti vyhoví a umožní uprchlíkům zůstat v Nizozemsku. Kitty následně deník vrátí.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce

Podrobnější shrnutí

Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust

Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina

2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková

2: Kdo je Kitty?

3: Kdo je kdo?

4: Kde je Anne Franková

5: Časová osa
– Svět Anne Frankové

6: Vyberte si fotografii

7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

8: Holokaust v 10 fázích

9: Lidská práva pro všechny

10: Útěk o život

Skutečnost, nebo fikce?

Kde je Anne Franková není ani dokument, ani dramati-zovaný dokument, ale hraný film. Zásadní rozdíl mezi těmito dvěma žánry spočívá v tom, že dokumentární film vychází ze skutečnosti, zatímco hraný film z fikce. Dokumentární film prezentuje skutečné události, činnosti a rozhovory, hraný film je smyšlený. Ačkoli je založen na skutečném příběhu, tvůrci hraného filmu mají tvůrčí svobodu zahrnout do něj vymyšlené události, postavy a situace.

Animovaný film *Kde je Anne Franková*, na němž pracoval početný tým historiků a badatelů, je celovečerní film založený na životním příběhu Anne Frankové, její rodiny a popisu světa, v němž žila. Film je kombinací faktů a fikce. Hojně například využívá Anniných popisů v deníku. Tvůrci si však dovolili zobrazit příběh Anne Frankové tvůrčím způsobem a oživit jej. Ačkoli totiž Anne podrobně popsala události v zadním domě, není známo, jak tyto události probíhaly, jak vypadaly jednotlivé scény nebo které dialogy se odehrály. Příkladem může být domácí řád lidí ukrývajících se v zadním domě, který byl napsán vtipně, jako by se týkal pobytu v hotelu, a který si Anne zaznamenala do svého deníku. Tvůrci celovečerního filmu využili Anniných představ a přidali k nim obrázky. Výsledkem je luxusní hotel zasazený do Alp. Protože se do filmu nevešly všechny události, je příběh místy zestručněn. Například když rodina Frankova přijíždí 6. července 1942 do zadního domu, je ve filmu vidět knihovna, která zakrývá vchod do úkrytu. Ve skutečnosti byla knihovna instalována až o několik týdnů později.

Ve svém deníku si Anne představovala zadní dům jako hotel.

Příběh Kitty, imaginární přítelkyně z deníku, a její rozhovory s Anne Frankovou jsou samozřejmě fikcí. To platí i o roli Petera, s nímž Kitty podniká pátrání po Anne Frankové v současnosti. Pro potřeby příběhu byly do filmu přidány různé fiktivní prvky a scény. Ve filmu je například zmíněn most Anne Frankové a knihovna Anne Frankové v Amsterdamu, které však ve skutečnosti neexistují. Přestože je příběh uprchlice Avy, její rodiny a dalších uprchlíků ve filmu také vymyšlený, obsahuje mnoho prvků, se kterými se uprchlíci v Evropě potýkají.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útek o život

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Emigrace z nacistického Německa

Anne Franková se narodila 12. června 1929 v liberální židovské rodině v německém Frankfurtu nad Mohanem. Byla druhou dcerou Otto Franka a Edith Frankové-Holländerové. Její sestra Margot byla o více než tři roky starší než Anne. Otto Frank vyrůstal ve Frankfurtu, studoval v Heidelbergu, absolvoval stáž v New Yorku a za první světové války narukoval do armády. Byl povýšen do hodnosti poručíka a vyznamenán za statečnost. Po válce pracoval v rodinné bance, která se dostala do finančních potíží v důsledku obtížné hospodářské situace v Německu a hospodářské krize v roce 1929. Edith Franková-Holländerová se narodila a vyrůstala v Cáchách nedaleko nizozemských hranic. Pocházela z dobře situované rodiny, naučila se francouzsky, anglicky a hebrejsky a po střední škole krátce pracovala v rodinném podniku, úspěšném velkoobchodě se stroji, kovy a hadry.

Rodina žila v Marbachweg, na předměstí Frankfurtu, a prožila zde šťastné roky. Dívky si hodně hrály na zahradě s dětmi ze sousedství, které neměly všechny stejné zázemí, a byly zvědavé kupř. na oslavy, které ostatní rodiny slavily. Margot tak byla jednou pozvána na oslavu svatého přijímání jedné ze svých kamarádek, a když Frankovi slavili chanuku, děti ze sousedství se také rády přidaly.

Vzestup Národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP) Adolfa Hitlera však Ottovi a Edith dělal velké starosti. Zvláště když v létě 1932 pochodovaly ulicemi Frankfurtu skupiny polovojenského křídla Sturmabteilung (SA) a skandovaly: „Až krev Židů vystříkne z nože, bude zase dobře.“ V červenci téhož roku se NSDAP stala ve volbách největší německou stranou s více než 37 % hlasů. Otto a Edith přemýšleli, zda je v Německu ještě čeká budoucnost, když docházelo k otevřeným výzvám k násilí na Židech. Rok poté, co se koncem ledna 1933 dostal k moci Adolf Hitler, přišel Ottův švagr Erich Elias, žijící ve Švýcarsku, s řešením. Otto Frank dostal možnost založit v Amsterdamu samostatnou pobočku společnosti Opekta Werke, která prodávala pektin, želírovací prostředek pro výrobu džemů.

Nový začátek v Amsterdamu

V Amsterdamu se rodina Frankova přestěhovala do nově vybudované čtvrti Merwedeplein na jihu města, kde našli útočiště i další německo-židovští uprchlíci. Frankovi měli štěstí, protože v roce 1933 bylo pro německé Židy ještě relativně snadné uprchnout do Nizozemska. Ti, kteří měli dostatečné prostředky na živobytí a platné cestovní doklady, byli vpuštěni. Z odhadovaných 51 000 Židů, kteří v roce 1933 uprchli z nacistické

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útek o život

ho Německa, se v Nizozemsku usadilo asi 4 000. V následujících letech to však přísné zákony a předpisy stále více ztěžovaly a Nizozemsko až na výjimky uzavřelo své hranice.

V Amsterdamu si Frankovi museli vytvořit nový život. Otto Frank tvrdě pracoval a dlouhou dobu se snažil vybudovat svůj podnik. Anne a Margot se rychle přizpůsobily novému prostředí. Margot navštěvovala státní školu a Anne školu Montessori, obě v docházkové vzdálenosti od Merwedeplein. Učily se holandsky, našly si nové kamarády, hrály si venku, jezdily na kole, bruslily a chodily na místní bazén. Nový život v Amsterdamu se jim líbil. Pro Edith Frankovou, která trávila hodně času sama doma, to bylo jiné. Pravidelně se jí stýskalo po Německu. Kdykoli mohla, navštívila svou matku Rosu a bratry Waltera a Julia, kteří žili v německých Cáchách. Stejně jako její dcery si však i Edith našla nové přátele, z nichž většina byli Židé, kteří uprchli z nacistického Německa.

Židovský život

Edith pocházela z praktikující tradiční židovské rodiny a pravidelně navštěvovala liberální židovskou synagogu v Amsterdamu. Příležitostně tam pomáhala s aktivitami pro děti. Frankovi byli liberálními Židy, což znamenalo, že dodržovali židovské zákony a rituály méně přísně. V pátek večer Frankovi často chodili navštěvovat německo-židovské přátele na společné jídlo a slavili také mnoho židovských svátků.

Zatímco pro Ottu židovské tradice příliš neznamenal, pravděpodobně proto, že v jeho výchově nehrály žádnou roli, u Edith, která zdělila židovské tradice z domova, tomu bylo jinak. Margot se se svými zájmy podobala své

matce spíše než Anne. Od roku 1937 jezdila Margot každý týden s kamarádkou na kole na hodiny hebrejštiny a o tři roky později se stala členkou sionistického mládežnického klubu Makkabi Hazair. Anne si do deníku zapsala, že by se Margot ráda stala zdravotní sestrou v Palestině. Anne Franková v roce 1940 také nějakou dobu navštěvovala hodiny hebrejštiny.

Vývoj v nacistickém Německu

Zatímco si sestry Frankovy užívaly nového života a svobody v Amsterdamu, Otto a Edith bedlivě sledovali vývoj v nacistickém Německu. Stále měli velké obavy o rodinu a přátele, kteří zůstali v Německu. Zvláště když se k nim dostala zpráva o Křišťálové noci (noci rozbitého skla), protižidovském pogromu, který nacisté zorganizovali v noci z 9. na 10. listopadu 1938. Jednalo se o nejhorší teror od nástupu nacistů k moci. V celém nacistickém Německu byly zničeny a zapáleny tisíce židovských domů, obchodů a synagog, asi 100 Židů bylo zavražděno a několik desítek tisíc Židů bylo uvězněno v koncentračních táborech. Tento pogrom byl nazván Křišťálová noc kvůli množství skleněných střepů, které po něm zůstaly na ulicích. Edithini bratři Walter a Julius byli také zatčeni, ale Julius byl propuštěn, protože byl válečný veterán. Walter byl deportován do koncentračního tábora Sachsenhausen nedaleko Berlína. Oběma bratrům se nakonec podařilo uprchnout do Spojených států. Jejich matka Rosa byla ponechána doma bez újmy, a protože pro ni Otto a Edith již dříve požádali o povolení k pobytu v Nizozemsku, mohla se nastěhovat do jejich domu na Merwedeplein. Zemřela v Amsterdamu v roce 1942, tedy šest měsíců předtím, než se rodina Frankova začala skrývat.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útek o život

Další stěhování?

„Možná i my půjdeme ještě dál,“ napsala Edith Franková v prosinci 1937 svému židovskému známému, který uprchl do Argentiny. Dodala, že ona a Otto ještě nemají konkrétní plán. To se změnilo v průběhu roku 1938, kdy Otto Frank odcestoval na americký konzulát v Rotterdamu, aby požádal o emigraci do Spojených států. Přesné datum není známo, ale pravděpodobně zde byla souvislost s bouřlivým vývojem v Evropě. V tomto roce proběhla nejen Křišťálová noc, ale nacistické Německo také anektovalo Rakousko a Sudety. Ještě před vyřízením žádosti Otto Franka o emigraci, dva roky po jejím podání, však centrum města Rotterdam včetně amerického konzulátu s administrativním oddělením vzplálo a bylo zcela zničeno požárem po německém bombardování Rotterdamu 14. května 1940.

Německá invaze: protižidovská opatření

Když 10. května 1940 vtrhla německá vojska do Nizozemska a o čtyři dny později bylo bombardováním zcela zničeno centrum města Rotterdam, byl to velký šok. Nizozemsko kapitulovalo. Po počátečních útrapách se zdálo, že se každodenní život vrací do normálu. Přestože brzy začala platit první protižidovská opatření, Anne Frankové a její sestry Margot se to bezprostředně nedotklo. To se však změnilo 7. ledna 1941, kdy Anne, která milovala filmy, coby Židovka již nesměla chodit do kina. Téhož měsíce jí byl také zakázán vstup na kluziště, kam chodila na hodiny bruslení. Jedním z nejdrastičtějších opatření bylo, že židovské děti už nesměly chodit do školy, kterou si vybraly. Po létě 1941 musely Anne a Margot navštěvovat židovskou školu, kde byli pouze židovští žáci a učitelé. Anna popsala ve svém deníku lavinu

1933: Nacistický bojkot židovských podniků.

opatření později, 20. června 1942, byť ne zcela v chronologickém pořadí.

„Naše svoboda byla silně omezena řadou protižidovských nařízení: Židé museli nosit žlutou hvězdu, museli odevzdat

jízdní kolo, nesměli jezdit tramvají, nesměli jezdit autem, a to ani vlastním, museli nakupovat mezi 15:00 a 17:00 hodinou, museli navštěvovat pouze židovská holičství a kosmetické salony, nesměli vycházet na ulici mezi 20:00 a 6:00 hodinou. Židé nesměli navštěvovat divadla, kina ani se účastnit jiných druhů zábavy. Židé nesměli využívat koupaliště, tenisové kurty, hokejová hřiště ani jiná sportoviště. Židé nesměli veslovat, Židé se nesměli účastnit žádných sportovních aktivit na veřejnosti. Židé nesměli po 20:00 hod. sedět na zahradách svých domů nebo domů svých přátel. Židé nesměli navštěvovat křesťany v jejich domech. Židé museli navštěvovat židovské školy atd.“

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

Sít kolem Židů v Nizozemsku se postupně stále více utahovala. Židé byli evidováni prostřednictvím protižidovských opatření, izolováni od ostatního obyvatelstva, okradeni o veškeré příjmy a majetek a nakonec deportováni.

S pomocí svých švagrů v USA a dobrého amerického přítele se Otto s rodinou pokusil o útěk do USA. Pokus se však nezdařil, mimo jiné kvůli obrovské byrokracii.

Deník jako dárek

Navzdory těžkým podmínkám, kterým rodina Frankova a další Židé v Nizozemsku čelili, byla oslava Anniných třináctých narozenin velkolepá. Jedním z dáreků, které jí udělaly největší radost, byl červený kostkovaný deník, který dostala od rodičů. Anne do něj začala psát ještě týž den: „Doufám, že se ti budu moct svěřit se vším, tak jako jsem se nikdy nikomu svěřit nemohla, a doufám, že mi budeš velkým zdrojem útěchy a podpory.“ Ačkoli měla Anne milující rodiče, laskavou sestru a mnoho přátel, nebyl nikdo, komu by se mohla se vším svěřit. Proto chtěla, aby se její deník stal takovou dobrou přítelkyní, a dala jí jméno Kitty. Jako dospívající dívka však byla příliš zaneprázdněná na to, aby se psaní věnovala. Hrála s přáteli stolní tenis, v sousedství chodila na zmrzlinu do jediných dvou zmrzlináren, kam Židé směli, a scházela se se svým novým přítelem Hallem Silverbergem, s nímž se procházela po okolí. Tehdy ještě netušila, že se její život brzy zcela změní.

Předvolání Margot

V neděli 5. července 1942 zazvonil u dveří domu rodiny Frankovy holandský policista a doporučeně doručil dopis pro šestnáctiletou Margot. Margot patřila mezi první skupinu Židů v Nizozemsku, kteří obdrželi předvolání k nástupu do „pracovního tábora“ v Německu. To znamenalo začátek deportací Židů z Nizozemska do koncentračních a vyhlazovacích táborů na „východě“. Mnozí Židé byli šokováni, propadli panice a stáli před velkým dilematem: mají odejít, nebo ne? Někteří uvěřili nacistické lži, jiní se chtěli skrývat, což bylo velmi obtížné. Ukrývání bylo trestné a obvykle stálo peníze, které mnozí neměli. Byla tu také otázka, jak najít úkryt a lidi, kterým by se dalo věřit. Otto si naštěstí už předtím pro jistotu zřídil úkryt v zadním traktu svého obchodního areálu na Prinsengracht v centru Amsterdamu. Aby se vyhnuli jakémukoli riziku, rozhodli se Frankovi, že se skryjí brzy ráno. Když se to Anne dozvěděla, byl její deník jednou z prvních věcí, které si dala do tašky.

Pomocníci

Rodina Frankova se mohla skrývat jen díky tomu, že se o ně s nasazením vlastního života postarali čtyři administrativní pracovníci Ottovy firmy. Těmito pomocníky byli Miep Giesová, Bep Voskuijlová, Johannes Kleiman a Victor Kugler. Otec Bep Voskuijlové pomohl vyrobit knihovnu, která měla zakrýt vchod do zadního domu, a svou pomoc poskytl i Jan Gies, manžel Miep.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

Pomocníci poskytovali ukrývaným jídlo, oblečení, knihy a všechny další potřebné věci. Byl to obtížný úkol, protože mnohé věci byly během války nedostatkové zboží. Ukrývaným lidem také přinášeli nejnovější zprávy a pravidelně je povzbuzovali. Pomocníci museli být nesmírně opatrní, protože bylo nutné, aby si ostatní zaměstnanci, například ti, kteří pracovali v podnikovém skladu, ničeho nevšimli (viz také Zatčení, str. 13).

Další osoby v úkrytu

Otto Frank se připravoval na útěk s Hermannem van Pelsem, který v roce 1937 uprchl s manželkou Auguste a synem Peterem z německého Osnabrücku do Amsterdamu. Hermann se připojil k Ottově druhé společnosti Pectacon, která obchodovala s kořením a bylinkami a sídlila ve stejné budově jako Opekta. Německo-židovská rodina Van Pelsových, která bydlela nedaleko Merwedepolein, se spřátelila s Frankovými a pravidelně se navštěvovali. Týden po Frankových, dne 13. července 1942, se manželé Van Pelsovi spolu se svým patnáctiletým synem Peterem ukryli v zadním domě.

Posledním ukrývaným byl německo-židovský zubař Fritz Pfeffer. V prosinci 1938, měsíc po Křišťálové noci, uprchl z Berlína do Amsterdamu se svou nežidovskou milenkou Charlotte Kalettovou. Stejně jako rodina Van Pelsových se spřátelili s rodinou Frankovou. Fritz se 16. listopadu 1942 ukryl v zadním domě a sdílel pokoj s Anne.

Život v zadním domě

V zadním domě platila přísná pravidla, protože bylo nutné, aby si zaměstnanci ve skladu, návštěvníci firmy nebo sousedé nevšimli osmi lidí, kteří se skrývali v tajném přístavku. Budova nebyla vůbec zvukotěsná, což znamenalo, že ukrývané osoby musely být v pracovní době zcela potichu, nesměly nosit boty a nemohly si ani napustit vodu. Přes den hodně četli a Anne, Margot a Peter trávili množství času studiem. Večer měli v úkrytu větší volnost pohybu a často poslouchali rádio.

Neustále je však děsil strach z odhalení, ke kterému nakonec došlo v dubnu 1944. Bylo obtížné zůstat zavřený v osmi lidech a nikdy nemít možnost vyjít ven, zvláště když měsíce skrývání plynuly jeden za druhým. Pod tlakem okolností docházelo pravidelně k napětí a hádkám. Anne se stýskalo po přátelích, toužila po svobodě, smíchu, jízdě na kole a tanci a často si v zadním domě připadala jako pták v kleci. Anne a Peter se stále více poznávali, hodně spolu mluvili a na jaře 1944 se do sebe zamilovali. Objímali se, líbali a nacházeli v sobě útěchu. Po nějaké době se však ukázalo, že Peter s Anne nesdílí její sny, a ona se od něj stáhla.

Během svého skrývání si Anne psala deník. Když byl její červený kostkovaný deník plný, pokračovala v psaní do sešitů (pro více informací viz Příběh deníku, strana 14), napsala více než 34 povídek a měla také „sešit krásných citátů“, do kterého si zapisovala inspirativní věty a texty. 1. srpna 1944 si do deníku zapsala poslední poznámky, o tři dny později byli ukrývaní lidé objeveni.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útek o život

Zatčení

4. srpna 1944, tedy 25 měsíců poté, co se Frankovi 6. července 1942 začali skrývat, byli skrývající se lidé objeveni. Nizozemští přísluhovači pod vedením SS-Hauptscharführera Karla Silberbauera vnikli do obchodních prostor, odsunuli otočnou knihovnu a našli osm lidí, kteří se skrývali v tajném přístavku. Museli odevzdat své cennosti, jako peníze a šperky. Aby mohl Silberbauer věci z tajných prostor odnést, vyprázdnil na podlahu Ottovu tašku, v níž se nacházel deník a další psané dokumenty, které tam měla Anne uloženy. Zatčení byli také pomocníci Victor Kugler a Johannes Kleiman. Pouze obě pomocnice nechali být. Po zatčení našly tyto ženy na podlaze zadního domu Annin deník, sešity a listy. Miep Giesová je uschovala v zásuvce psacího stolu s úmyslem vrátit je Anne později. Victor a Johannes skončili v koncentračním táboře Amersfoort. Johannes Kleiman byl po krátké době propuštěn kvůli špatnému zdravotnímu stavu a Victoru Kuglerovi se odtamtud podařilo v březnu 1945 uprchnout.

Zrada

Jednou z nejčastěji kladených otázek týkajících se příběhu Anne Frankové je, jak byli lidé ukrývající se v zadním domě objeveni. V průběhu let se objevila řada publikací o možných zrádcích, a to jak z řad zaměstnanců a osob spjatých s firmou Opekta, tak z řad lidí zvenčí. Objevila se také domněnka, že ukrývání mohli být objeveni náhodou. Žádná z těchto teorií však neposkytuje přesvědčivé důkazy a přesné okolnosti nejsou známy. Je důležité vzít v úvahu, že z odhadovaných 28 000 Židů ukrývajících se v Nizozemsku bylo přibližně 12 000 zatčeno zejména v důsledku zrady. Bylo to proto, že

němečtí okupanti vypláceli odměnu za každého ukrývaného Žida, který byl prozrazen. Je také důležité si uvědomit, že zadní přístavek se nacházel v rušném centru Amsterdamu a na úkryt shlíželo velké množství domů.

Internační tábor Westerbork

Po několika dnech strávených v amsterdamském vězení byli všichni lidé ze zadního domu převezeni do internačního tábora Westerbork v Nizozemsku. V té době již byla většina Židů z Nizozemska deportována. Protože bylo zakázáno se skrývat, bylo skrývání považováno za „trestnou činnost“ a všech osm skončilo v přeplněných trestnicích, kde museli přes den tvrdě pracovat. Anne, Margot a Edith pracovaly v bateriovém oddělení na demontáži baterií, což byla nesmírně těžká a nezdравá práce.

Osvětim-Březinka a Bergen-Belsen

Všech osm bylo deportováno posledním transportem, který 3. září 1944 opustil internační tábor Westerbork a odjel do vyhlazovacího tábora Osvětim-Březinka v okupovaném Polsku. Po příjezdu byli muži odděleni od žen. 1. listopadu 1944 byly Anne a Margot převezeny do přeplněného koncentračního tábora Bergen-Belsen v nacistickém Německu. Byly ubytovány ve stanech, které krátce nato zničila bouře. Podmínky v přelidněném Bergen-Belsenu byly bídné a chaotické. Margot a Anne skončily v kasárnách. Hladověly, byly slabé a cítily se velmi špatně. Během pobytu v táboře se Anne několikrát setkala se svou bývalou přítelkyní Hannah Goslarovou, která se nacházela ve vedlejší části tábora, oddělené vysokým neprůhledným plotem. Hannah

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

se snažila Anne pomoci tím, že jí přes plot házela jídlo. Přibližně koncem února zemřela Margot na tyfus a o několik dní později i Anne. Otto Frank byl jediný z osmi ukrývaných, kdo koncentrační tábor přežil. Jeho žena Edith zemřela v Osvětimi-Březince 6. ledna 1945 v důsledku nemoci a vyčerpání. Když 27. ledna 1945 sovětská vojska tábor osvobodila, Otto se nacházel na ošetřovně v Osvětimi-Březince.

Otto zpátky v Amsterdamu

V červnu 1945 se Otto Frank po dlouhé cestě vrátil do Amsterdamu. V té době již věděl, že jeho žena Edith zemřela. Poté, co se v létě dozvěděl, že jeho dvě dcery zemřely v Bergen-Belsenu, předala mu Miep Giesová Anniny deníkové záznamy. V roce 1947 byl deník vydán v nizozemštině pod názvem, kterým ho nazvala sama Anne Franková: Het Achterhuis (Zadní dům). Otto Frank se v roce 1952 přestěhoval do Švýcarska a o rok později se oženil s Elfriede Geiringerovou, další přeživší z Osvětimi-Březinky. Až do své smrti v roce 1980 se Otto věnoval vydávání deníku a ideálům, které v něm jeho dcera vyjádřila.

Příběh deníku

„Doufám, že se ti budu moct svěřit se vším, tak jako jsem se nikdy nikomu svěřit nemohla, a doufám, že mi budeš velkým zdrojem útěchy a podpory,“ napsala si Anne Franková 12. června 1942 do deníku, který ten den dostala ke svým třináctým narozeninám. Anne měla velký okruh přátel, ale chyběl jí někdo, komu by se mohla se vším svěřit. Proto si přála, aby takovým přítelem byl její deník, a pojmenovala ho Kitty.

Deník, který Anne dostala ke svým třináctým narozeninám.

Deník přítelkyní

Jméno Kitty si Anne pravděpodobně nevymyslela sama, ale bylo inspirováno postavou z populární série dívčích knih Cissy van Marxveldtové, kterou ráda četla. Některé z těchto knih jsou psány formou dopisů, stejně jako Annin deník.

V době ukrývání popisovala Anne každodenní život v zadním domě s bystrým pozorovacím talentem. Deník se pro ni stával stále důležitějším a byl jí věrným přítelem. „Proto se vždycky vracím ke svému deníku. Začínám tam a končím tam, protože Kitty je vždy trpělivá,“ napsala si 30. října 1943. Anne se pravidelně dostávala do střetu s ostatními lidmi v úkrytu. Deník byl pro ni nejlepším způsobem, jak vybit vnitřní napětí a velký tlak způsobený pobytem v úkrytu. Využívala ho však také ke kritickému pohledu na sebe a na svět. Anne prošla obdobím rychlého vývoje a popsala své osobní hledání toho, kým je, kým chce být a jaké je její místo ve

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

světě. Do deníku si zapisovala své naděje, ideály a sny o budoucnosti. Navzdory těžkým podmínkám, v nichž žila, se nevzdala a měla odvalu dál snít nejen o své vlastní budoucnosti, ale také o lepším světě.

Během doby, kdy se Anne skrývala, vyrostla z mladé dospívající dívky v mladou ženu. Sama si všimla, jak moc se změnila, když si 22. ledna 1944 znovu přečetla svůj „starý“ deník: „Takové věci bych už nebyla schopná napsat. Když si teď po roce a půl znovu čtu svůj deník, překvapuje mě moje dětská nevinnost. V hloubi duše vím, že bych už nikdy nemohla být tak nevinná, ačkoli bych si to moc přála. Dokážu pochopit své změny nálad a poznámky o Margot, matce a otci, jako bych je napsala teprve včera, ale nedokážu si představit, že bych tak otevřeně psala o jiných věcech. Je mi velmi trapné číst stránky pojednávající o věcech, které jsem si pamatovala jako hezčí, než ve skutečnosti byly. Mé popisy jsou tak netaktní. Ale už toho bylo dost.“

Přepisování deníku

28. března 1944 slyšela Anne v rádiu Oranje nizozemského ministra Gerrita Bolkesteina z Londýna, kam nizozemská vláda uprchla po německé invazi v roce 1940. Bolkestein vyzval lidi, aby si schovávali dopisy, deníky a další dokumenty, které by po válce poskytly důkazy o tom, co Nizozemci prožili.

Anne se rozhodla přepsat svůj deník na volné listy s cílem ho později vydat. Jeden den po vyslání napsala: „Jen si představte, jak zajímavé by bylo, kdybych vydala román o zadním domě. Už jen podle názvu by si lidé mysleli, že jde o detektivku.“ O několik týdnů později se tedy pustila do práce a brzy začala snít o tom, že se

jednou stane novinářkou a slavnou spisovatelkou. Svůj deník znovu pročítala, přepisovala dlouhé části, některé části vynechávala a přidávala nové texty. Během několika měsíců se Anne podařilo zaplnit neméně než 215 listů. Zároveň si vedla i svůj „obyčejný“ deník. Nebyla však schopna přepisování svého deníku dokončit. Dne 1. srpna 1944 učinila Anne svůj poslední deníkový záznam, o tři dny později byli lidé ukrývající se v zadním domě objeveni. Po jejich zatčení našly pomocnice Bep Voskuijlová a Miep Giesová deníkové spisy na podlaze zadního domu. Miep je uschovala v zásuvce svého psacího stolu.

Předání deníkových záznamů Ottovi

Když se Otto Frank v létě 1945 vrátil do Amsterdamu a dozvěděl se, že jeho dvě dcery zemřely, předala mu pomocnice Miep Giesová Anniny deníkové záznamy se slovy: „Toto je odkaz tvé dcery.“ Ottovi nějakou dobu trvalo, než byl schopen deník přečíst, protože to pro něj bylo příliš bolestivé. Když k tomu však po několika měsících sebral odvalu, rozhodl se deník na přání své dcery zveřejnit. Protože Anne nebyla schopna dokončit přepsanou verzi deníku (verze B), použil Otto původní texty deníku Anne (verze A) z 29. března 1944. Někdy také přidal texty, které Anne sama při přepisování

Otto Frank v roce 1955

vynechala. Někdy také přidal texty, které Anne sama při přepisování vynechala, například o své matce či svém poblouznění Peterem. Zařadil do něj také několik povídek, které Anne napsala. Na jejich

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

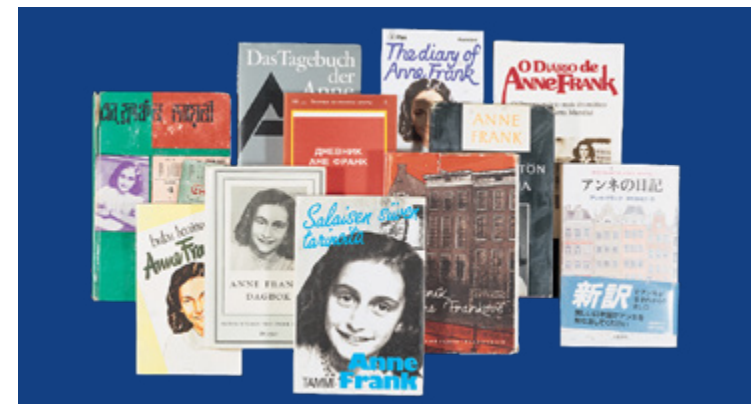
základě vytvořil Otto strojopis (verze C), který rozeslal rodině, přátelům a nizozemským nakladatelům. Ti zpočátku neměli zájem, ale nakonec se našlo nakladatelství, které knihu vydalo v létě 1947 pod názvem Het Achterhuis (Zadní dům). Náklad byl malý, činil pouhých 3 036 výtisků.

Otto se věnuje Anniným ideálům

Po zbytek života se Otto Frank věnoval šíření deníku a myšlenek a ideálů své dcery. V roce 1979, rok před svou smrtí, napsal: „Anne nikde ve svém deníku nemluvila o nenávisti. Psala, že navzdory všemu věří v dobrotu lidí a že až válka skončí, chce pracovat pro svět a lidi.“ Otto to od Anne převzal jako povinnost. Odpověděl na tisíce dopisů mladých lidí. Na jejich konci často psal: „Doufám, že Annina kniha bude mít vliv na váš další život, abyste, nakolik je to ve vašich podmínkách možné, pracovali pro jednotu a mír.“

Kritické vydání a reedice

Různá vydání a překlady deníku pravidelně způsobovaly zmatky a nedorozumění. Z toho důvodu se Národní institut pro válečnou dokumentaci v Amsterdamu rozhodl v roce 1986 vydat vědecké, komentované a úplné vydání deníků Anne Frankové, které zahrnuje všechny verze deníku (A, B a C). O dva roky později vydalo nakladatelství Fischer Verlag ve Frankfurtu nad Mohanem kritické vydání v německém překladu Mirjam Presslerové. A konečně v roce 1991 vytvořila Mirjam Presslerová na žádost Fondu Anne Frankové v Basileji nové odborné vydání, které obsahuje i pasáže, jež Otto Frank v roce 1947 vynechal. Tato verze se nazývá verze D deníku.

Různá vydání deníku Anne Frankové, který byl přeložen do více než 70 jazyků.

Slavná

Po vydání deníku v nizozemštině v roce 1947 následovaly další jazyky. Mezitím se deník stal jednou z nejčtenějších knih na světě a vyšel ve více než sedmdesáti jazycích.

Na jeho základě vznikla po celém světě řada publikací, celovečerních filmů, divadelních her, hudebních představení, výstav, výtvarných děl, vzdělávacích programů a dalších adaptací. Kdysi utajená skryš v zadním domě na Prinsengrachtu je dnes jedním z nejveřejnějších míst v Amsterdamu.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Po Anne Frankové jsou po celém světě pojmenovány ulice, náměstí a školy a jsou jí postaveny památníky. Anne se tak stala ikonou, která různými způsoby inspirovuje lidi na celém světě.

Holokaust

Anne Franková a holokaust

„Když je to tak špatné v Holandsku, jaké to musí být v těch vzdálených a necivilizovaných místech, kam je Němci posílají? Předpokládáme, že většinu z nich vraždí. Anglický rozhlas říká, že jsou zplynováni. Možná je to nejrychlejší způsob smrti.“ (Anne Franková, 9. října 1942)

„Noc co noc křížují ulicemi zelená a šedá vojenská vozidla. [...] Nikdo není ušetřen. Nemocní, staří lidé, děti, nemluvňata a těhotné ženy – ti všichni pochodují nemocní na smrt... Všechno, všechno jde vstříc smrti. [...] Velmi se děším, když si vzpomenu na blízké přátele, kteří jsou nyní vydáni na milost a nemilost nejkrutějším zrůdám, jaké kdy kráčely po zemi. A to všechno jen proto, že jsou Židé.“ (Anne Franková, 19. listopadu 1942)

Tyto dva citáty z deníku ukazují, že ačkoli byla Anne Franková v zadním domě zcela odříznuta od světa, zprávy o hrůzách, které se děly venku, se k ní dostávaly. Když se Fritz Pfeffer v listopadu 1942 připojil k lidem ukrývajícím se v zadním domě, vyprávěl jim o shromažďování a deportacích v Amsterdamu. Pomocníci a rozhlas byli také zdrojem zpráv, o kterých si Anne Franková psala do svého deníku. Ačkoli lidé ukrývající

se v zadním domě předpokládali, že Židé jsou na východě vyvražďováni, neměli ponětí o rozsahu probíhající genocidy. Anne svým deníkem dala hlas a tvář přibližně šesti milionům Židů, včetně jednoho a půl milionu dětí, kteří byli během druhé světové války záměrně a systematicky vyvražďováni jen proto, že byli Židé. Tato genocida je ve světě známá jako holokaust, což je odvozeno od starořeckého slova pro zápalnou oběť. Jiní, zejména z židovského prostředí, dávají přednost názvu *šoa*, hebrejskému slovu pro katastrofu.

Historické pozadí: antisemitismus v Evropě

Náboženské důvody

Holokaust nelze oddělit od jeho historického pozadí, po staletí trvajících nepřátelství vůči Židům v Evropě, které se vyvíjelo již od počátků křesťanství. Toto nepřátelství a negativní názory na Židy vznikly z náboženských důvodů a byly známy jako antijudaismus. Židé byli považováni za viníky ukřižování a smrti Krista, což je mýtus, který přetrvává dodnes. Dalším mýtem je přesvědčení, že křesťané nahradili a legitimně vystřídali Židy jako vyvolený národ a nyní jim přísluší trest za to, že neuznali Ježíše jako mesiáše (spasitele). Představa, že Židé si za diskriminaci a pronásledování, kterému jsou vystaveni, mohou sami, rovněž přetrvává. V průběhu dějin o Židech tradovala celá řada mýtů, například že z krve křesťanských dětí vyrábí macesy (nekvašené chleby používané na pesach – Velikonoce). Během morové epidemie a dalších katastrof ve středověku byli Židé, kteří od dob diaspory žili roztroušeni v menšinách po celé Evropě, jako obětní beránek pronásledování a vraždění. Židé museli často žít odděleně od ostatních, v samostatných domech a ghettech.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Ekonomické stereotypy

Kromě náboženského nepřátelství se ve středověku objevily i ekonomické stereotypy. Židé byli spojováni s bohatstvím a šetrností a považováni za lichváře a podvodníky. Od roku 1139 nesměli křesťané půjčovat peníze na úrok, protože to bylo považováno za hříšné. Jelikož byli Židé vyloučeni z cechů, bylo obchodování s penězi jednou z mála profesí, kterou mohli vykonávat. Přesto se jím živila jen menšina.

Moderní antisemitismus

IV devatenáctém století se díky Francouzské revoluci stali Židé v západní Evropě rovnoprávními občany se stejnými právy a povinnostmi jako nežidé. Emancipace a industrializace však nevedly k vymizení protižidovských myšlenek, ale spíše k jejich oživení. S nástupem „vědeckého rasismu“, který rozděluje lidi podle rasy na nadřazené a podřazené, se na konci století objevila nová forma nenávisti vůči Židům. Židovstvo bylo vnímáno jako rasa a Židé jako *Volksfremde* („cizí národ“). Vedle antijudaismu, tedy předsudku vůči židovství/judaismu jako náboženství, byl vytvořen a zaveden nový termín pro předsudky vůči Židům jako jednotlivcům a skupině/národu: antisemitismus.

Židé byli také obviňováni, že profitují z kapitalismu, stejně jako ze socialismu a komunismu, s údajným cílem ovládnout svět prostřednictvím revoluce a spiknutí. Různé události v první polovině dvacátého století v Německu vytvořily živnou půdu pro nové zuřivě antisemitské politické hnutí: národní socialismus.

Hitler a NSDAP

Situace v Německu byla chaotická, když se na scéně objevil Adolf Hitler, který spolu s NSDAP věděl, jak využít hluboce zakořeněného antisemitismu. První světová válka byla prohraná, národní hrdost zraněná a na zemi tvrdě dopadala světová hospodářská krize. Mnoho lidí bylo nezaměstnaných, chudých a zoufalých. Politická situace v nové demokratické Výmarské republice byla nestabilní. Hitler sliboval, že Německo vymaní z bídy, a hrál na antisemitské a nacionalistické city, přičemž z problémů obviňoval cizí země a menšiny. Jeho příznivců přibývalo a jako vůdce největší strany sestavil v roce 1933 vládu. Demokracii nahradil diktaturou, jejímž cílem bylo ovlivnit celou německou společnost myšlenkami národního socialismu. Desetitisíce politických odpůrců, například komunistů, byly uvězněny v prvních koncentračních táborech.

Bludy o rasách

Nacisté věřili, že lidi lze dělit podle rasy. Jejich „rasová teorie“ vycházela z přesvědčení, že světovou populaci lze rozčlenit podle rasové nadřazenosti. Na konci žebříčku se nacházeli lidé, které nacisté považovali za méněcenné, například Židé, Romové a Sintové, Slované a černoši. Nadřazená byla německá neboli „árijská“ rasa, jak ji nazývali. Tvrdili, že problémy v Německu jsou způsobeny menšinami, které ovlivňují „rasovou čistotu“ německého národa. Úkolem německého národa bylo tuto „rasovou čistotu“ obnovit odstraněním všech „cizích národů“. Kromě tzv. méněcenných ras se to týkalo také lidí s tělesným nebo mentálním postižením a homosexuálů.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

Vyhánění Židů

V letech 1933 až 1939 bylo cílem nacistického Německa co nejvíce vyloučit Židy ze společnosti a donutit je k emigraci do jiné země. Za tímto účelem nacistický režim postupně omezoval práva Židů. Byli diskriminováni, vylučováni ze společnosti, zbavováni občianství a vyřizováni násilím. V dubnu 1933 například nacisté zorganizovali bojkot židovských obchodů v celém Německu, o měsíc později byly na veřejnosti spáleny desetitisíce knih židovských spisovatelů a dalších autorů, které nacisté považovali za „neněmecké“. Norimberské rasové zákony z roku 1935 odebraly Židům občianství a učinily z nich občany druhé kategorie. Židům bylo napříště zakázáno uzavírat sňatky s nežidy. Rychle se šířící nacistická propaganda vykreslovala Židy jako škůdce. V noci z 9. na 10. listopadu 1938 zorganizovali nacisté pogrom, brutální a násilný útok na Židy. Jednalo se o nejhorší eskalaci teroru od nástupu nacistů k moci. V celém nacistickém Německu byly zničeny a zapáleny tisíce židovských domů, obchodů a synagog, asi 100 Židů bylo zavražděno a několik desítek tisíc Židů bylo uvězněno v koncentračních táborech. Kvůli množství skleněných střepů, které poté zasypaly ulice, byl tento pogrom nazván *Křišťálová noc* (Noc rozbitého skla). Situace se pro Židy stala zcela nesnesitelnou a začal nový proud uprchlíků. V letech 1933 až 1939 uprchlo z nacistického Německa přibližně 250 000 Židů.

Hromadné popravky

Po napadení Polska 1. září 1939, které znamenalo začátek druhé světové války, se pod nacistickou kontrolu dostaly necelé dva miliony Židů. Po vojenském dobytí byly do země vyslány speciální německé jednotky, které

se měly vypořádat s těmi, kdo byli nacisty považováni za nepřátele. Patřily mezi ně i tisíce Židů, kteří byli v druhé polovině roku 1939 popraveni. Nacistické Německo mělo plán na deportaci Židů do jednoho okresu ve východním Polsku anebo na násilné přemístění Židů na Madagaskar. Nacisté zřídili v Polsku ghetta, kde byli Židé nuceni žít.

Ghetta byla klíčovým krokem v nacistickém procesu brutálního rozdělování, pronásledování a nakonec i vyvražďování Židů. Život ve většině ghatt byl nuzný, s nedostatečným vybavením a nucenými pracemi. Naprostá většina obyvatel ghatt zemřela na nemoci, hladem, zastřelením nebo deportací do vyhlazovacích táborů.

Po napadení Sovětského svazu 22. června působilo v zázemí fronty 941 speciálních *Einsatzgruppen*, mobilních zabijáckých oddílů, které zabíjely nepřátele, jako byli komunističtí partyzáni a dospělí židovští muži. Od léta byl rozkaz zabíjet rozšířen i na židovské ženy a děti. Ty byly nahnány na klidná místa za městem nebo vesnicí a zastřeleny při hromadných popravách. Do konce roku 1941 bylo v Sovětském svazu popraveno odhadem 900 000 Židů.

Genocida

Přestože přesné datum není známo, historici předpokládají, že rozhodnutí o systematickém vyvražďování jedenácti milionů evropských Židů padlo na podzim roku 1941. První přípravy byly zahájeny ještě téhož roku. O několik měsíců později, 20. ledna 1942, se ve vile na břehu jezera Wannsee na okraji Berlína konala konference. Patnáct nacistických vůdců jednalo o gigantické logistické organizaci genocidy. Nacistické

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Německo chtělo urychlit fyzickou likvidaci evropských Židů, mimo jiné jejich systematickým vyvražďováním v koncentračních a vyhlazovacích táborech (označovaných také jako „vyhlazovací tábory a tábory smrti“) na „východě“. Vše muselo probíhat v utajení, proto se ve zprávách používaly krycí výrazy jako „transport“, „odsun“ a „přesídlení“ Židů.

Tábory smrti

V době konání konference ve Wannsee se nacistické Německo již připravovalo na masové vyvražďování přibližně dvou milionů polských Židů v okupované části Polska. Koncem roku 1941 byl v Chelmnu v západním Polsku zřízen vyhlazovací tábor, jehož jediným účelem bylo

Maďarské židovské děti jdoucí do plynové komory v Osvětimi-Březince.

zabíjení lidí. Židé a také Romové se dusili v uzavřených nákladních automobilech výfukovými plyny dieselových motorů. Pod krycím názvem Operace Reinhard byly zřízeny další tábory smrti: Belzec (březen 1942), Sobibor (květen 1942) a Treblinka (červenec 1942). Zde byly oběti vražděny

v plynových komorách ihned po příjezdu.

Osvětim-Březinka

Během roku 1942 byli do vyhlazovacích táborů na východě deportováni také Židé z nacisty okupovaných

zemí Evropy. V přeplněných deportačních vlacích složených z dobytčích vagónů jela většina z nich do největšího a nejrozsáhlejšího tábora Osvětim-Březinka, což byl vlastně komplex táborů. Nacházel se poblíž okupované polské obce Osvětim a byl jak koncentračním táborem (od roku 1940), tak vyhlazovacím táborem (od roku 1942), kde se v plynových komorách vraždilo ve velkém měřítku.

Po příjezdu vězňů na nástupiště v Osvětimi-Březince proběhla selekce. Pouze muži a ženy, kteří byli dostatečně silní, aby mohli pracovat, mohli prozatím zůstat naživu. Naprostá většina z nich zemřela v průběhu několika týdnů nebo měsíců hladem, nemocemi nebo vyčerpáním. Osvětim-Březinka, kterou 27. ledna 1945 osvobodila sovětská armáda, se stala symbolem holokaustu.

Pochody smrti

Jak v posledních měsících války postupovala Rudá armáda, nacistické Německo evakuovalo mnoho koncentračních táborů. Lidé, kteří ještě žili, byli v hrozných podmínkách nuceni jít směrem na západ v tzv. pochodech smrti. Pěšky ušli mnoho kilometrů a tisíce vězňů umíraly v důsledku strašných podmínek na nemoci a na vyčerpání.

Zahlazování stop

Když sovětská vojska postupovala z východu a porážka se zdála být nevyhnutelná, snažilo se nacistické Německo v závěrečné fázi války zahltit stopy svých zločinů.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Zbytky táborů smrti byly zničeny a mrtvoly z masových hrobů spáleny. Vzhledem k velkému rozsahu genocidy však tento plán selhal.

Další oběti

Židé nebyli jedinou skupinou obyvatelstva, kterou nacistické Německo systematicky vyvražďovalo. Romové a Sintové byli rovněž odstraňováni z nacisty okupovaných oblastí. Stejně jako Židé trpěli diskriminací a pronásledování po celá staletí. Koncem roku 1942 dorazili do Osvětimi první Romové a Sintové, kteří byli umístěni ve zvláštní části tábora, tzv. cikánském táboře (*Zigeunerlager*). Odhady počtu zavražděných Romů a Sintů se pohybují od 200 000 do 500 000 osob.

Nacistická ideologická koncepce rasy sice považovala Židy za prioritního „nepřítele“, ale zaměřovala se i na další skupiny, které byly pronásledovány, vězněny a vyhlazovány. Mezi tyto skupiny patřili kromě Romů a Sintů také zdravotně postižení, Slované a sovětské váleční zajatci. Nacistické Německo označovalo za nepřátele také politické odpůrce, svědky Jehovovy, homosexuály mužského pohlaví a tzv. asociály.

Pachatelé

Vyvraždění šesti milionů Židů a statisíců Romů a Sintů bylo výsledkem vražedné mašinérie, která byla spuštěna s cílem vyvraždit co nejvíce lidí v krátkém čase. Bylo založeno na rozsáhlém administrativním systému, do něhož byli zapojeni lidé, kteří se později často zbavovali jakékoli osobní odpovědnosti.

Hlavními pachateli holokaustu byli nacisté, kteří genocidu vymysleli, zorganizovali a provedli. Jejich počet se počítal na statisíce. V celé Evropě však nacisté našli nespočet dalších ochotných pomocníků, kteří s nimi spolupracovali nebo se podíleli na jejich zločinech. Přestože po norimberských procesech, které se konaly v letech 1945-1946 a v nichž byli souzeni někteří z hlavních válečných zločinců, a po procesu s Eichmannem v roce 1961 proběhlo mnoho dalších soudních procesů, většina pachatelů holokaustu zůstala nepotrestána.

Genocida v 10 fázích: Stantonův model

Pronásledování Židů a holokaust se neodehrály ze dne na den. Byl to proces cílených etap, které lidé vymysleli a uskutečnili a které vyústily v genocidu. Slovo „genocida“ poprvé použil polský právník Raphaël Lemkin v roce 1944. Později vedl kampaň za uznání genocidy jako mezinárodního zločinu. Úmluva o genocidě byla první smlouvou o lidských právech přijatou Organizací spojených národů 9. prosince 1948. Genocida označuje systematické a úmyslné ničení (celého nebo části) národa či skupiny obyvatelstva na základě národnosti, etnického původu, náboženství nebo rasy.

Americký právník a zakladatel organizace Genocide Watch Gregory H. Stanton rozlišuje deset fází, které genocidu charakterizují.

Předpokládá, že pokud budou jednotlivé fáze včas rozpoznány a budou přijata náležitá opatření, lze genocidu zabránit. Je důležité poznamenat, že jednotlivé fáze tvoří vždy lineární proces. Mohou probíhat

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

paralelně vedle sebe, probíhat současně a překrývat se. Je samozřejmé, že dřívější fáze vždy předcházejí pozdějším. S postupujícím procesem je stále obtížnější do něj zasahovat. Zatímco v prvních fázích je ještě možné něco ovlivnit, s blížící se poslední fází se tato možnost stále zmenšuje. Stantonův model ukazuje, jak pojmenování a klasifikace menšinových skupin může vést k diskriminaci, vyloučení, násilí a genocidě. Ne každá klasifikace automaticky vede ke genocidě, ale každé genocidě předchází klasifikace. Další informace naleznete na: <https://www.genocidewatch.com/>.

10 FÁZÍ:

1) klasifikace

V každé společnosti se lidé navzájem dělí do skupin, například podle původu, náboženství, věku atd. V této první fázi vzniká problém tehdy, když se společnost dělí na skupiny „my a oni“, přičemž skupina „oni“ je považována za obětího beránka. Menší nová skupina je obviňována z problémů, například z hospodářské krize nebo jiných nesnází.

2) polarizace

Během této fáze jsou skupiny záměrně rozděleny a postaveny proti sobě. Prostřednictvím rozsáhlé propagandy, cílených akcí a kampaní jsou skupiny od sebe stále více oddělovány.

3) označení

Menšinová skupina je jako taková nejen klasifiko-

vána, ale jsou k ní připojeny identifikovatelné symboly, díky nimž jsou lidé, kteří k ní patří, okamžitě rozpoznatelní.

4) diskriminace

Pomocí zákonů, opatření a politické moci je menšinová skupina diskriminována a vyčleňována. Příslušníci této skupiny stále více ztrácejí svá (občanská) práva.

5) odlidštění

Lidé, kteří patří k menšině, už nejsou vnímáni jako lidé a není s nimi tak zacházeno. Jsou představováni a přirovnáváni ke zvířatům, jako jsou krysy, hmyz a škůdci. Důležitou roli zde hrají nástroje propagandy.

6) organizování

Genocida je nejen zamýšlená, ale také cíleně organizovaná, obvykle na základě plánu. To je možné pouze tehdy, pokud stát získá nebo si vynutí spolupráci úředníků, institucí a jednotlivců.

7) příprava

Než začne systematické zabíjení, je třeba genocidu připravit. To zahrnuje nejprve registraci obětí, poté jejich vyhledání a shromáždění na místa deportace.

8) deportace

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Oběti jsou násilně deportovány na místa, kde jsou systematicky vražděny.

9) vražda

Dochází ke skutečnému a rozsáhlému zabíjení. Vláda s pomocí dalších osob vraždí oběti, které nejsou považovány za lidské bytosti.

10) popírání

Pachatelé popírají masové vraždy, často obviňují oběti a ničí důkazy.

Lidská práva

„Je mi už skoro devadesát a síly mi pomalu ubývají. Přesto mi úkol, který jsem od Anne dostal, stále vrací energii: bojovat za smíření a lidská práva na celém světě.“

Toto je citace slov, která řekl Otto Frank v jednom rozhovoru krátce před svou smrtí v roce 1980.

Kde začínají všeobecná práva?

„Na malých místech, blízko domova – tak blízko a tak malých, že nejsou vidět na žádné mapě světa. Přesto utvářejí svět jednotlivého člověka: čtvrť, ve které žije; škola nebo univerzita, kterou navštěvuje; továrna, farma nebo úřad, kde pracuje. Jsou to místa, kde každý muž, žena a dítě usilují o rovnou spravedlnost, rovné příležitosti a rovnou důstojnost bez diskriminace. Pokud tato práva nemají smysl tam, mají malý smysl

kdekoli jinde. Bez společné akce občanů na jejich podporu v blízkosti domova budeme marně hledat pokrok ve velkém světě.“

Výše uvedená slova jsou od Eleanor Rooseveltové, manželky tehdejšího amerického prezidenta Franklina D. Roosevelta. Působila jako předsedkyně Komise OSN a od roku 1946 dohlížela na přípravu Všeobecné deklarace lidských práv, která byla vyhlášena a přijata v roce 1948. Lidská práva mohou být realizována pouze tehdy, pokud si lidé budou vědomi svých lidských práv a pokud vlády budou trvat na jejich dodržování. Přestože lidská práva pokrývají většinu aspektů každodenního života, jejich znalost je často omezená. To platí i pro mladé lidi, kteří jich obvykle znají jen několik. K tomu jistě přispívá i skutečnost, že se o lidských právech zpravidla píše pouze tehdy, když jsou porušována.

Organizace spojených národů

Konec druhé světové války znamenal zlom v mezinárodní pozornosti věnované lidským právům. V důsledku hrůz, které se odehrály, byla široce pocítována potřeba mezinárodního statutu lidských práv. Organizace spojených národů (OSN) byla založena 25. dubna 1945 s cílem zajistit mír a bezpečnost ve světě prostřednictvím mezinárodní spolupráce. Během krátké doby podepsalo Chartu OSN 51 států. Ideál této organizace je vyjádřen v předmluvě charty:

„My, lid spojených národů, jsme odhodláni uchránit budoucí pokolení metly války, která dvakrát za našeho života přinesla lidstvu nevýslovné strasti.“

Nyní jsou členy OSN téměř všechny země světa, celkem

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

193 zemí.

Charta OSN vstoupila v platnost 24. října 1945, který je dnes známý jako Den Spojených národů. Všechny země, které se stanou členy OSN, se zavazují dodržovat Všeobecnou deklaraci lidských práv. Jelikož se jedná o oficiální deklaraci, která není právně závazná, byla lidská práva v 50. a 60. letech 20. století zakotvena v různých smlouvách.

UNESCO a deník Anne Frankové

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) vznikla 16. listopadu 1945. UNESCO se snaží vytvářet podmínky pro dialog mezi civilizacemi, kulturami a národy založený na úctě ke společně sdíleným hodnotám. Programem Paměť světa chce UNESCO přispět k uchování vzácných dokumentů z archivů a sbírek, včetně knihoven po celém světě. V roce 2009 byly do registru Paměti světa zařazeny rukopisy Anne Frankové. To podtrhuje význam a poselství jejího deníku.

Všeobecná deklarace lidských práv

Ve Spojených státech dal v roce 1941 americký prezident Roosevelt důležitý podnět k mezinárodnímu formulování lidských práv vyhlášením svých Čtyř svobod: svobody slova, svobody vyznání, svobody od nedostatku a svobody od strachu. Co obnáší důstojná lidská existence? Co lidé potřebují, aby jí dosáhli? Jakým způsobem by se o to měly zasadit vlády? Jak mohou být lidé před vládami chráněni? Komise, které předsedala Eleanor Rooseveltová, na základě těchto otázek vypracovala Všeobecnou deklaraci lidských práv. Dne 10. prosince 1948 byla

deklarace sestávající z třiceti článků přijata Organizací spojených národů (zkrácenou verzi naleznete v pracovním listu č. 9.2). První článek zní: Všichni se rodí svobodní a rovnocenní v důstojnosti a právech a s každým by se mělo zacházet stejně.

Co jsou lidská práva?

Lidská práva jsou základní práva a svobody všech lidí na světě bez ohledu na jejich národnost, pohlaví, národnost nebo etnický původ, rasu, náboženství, jazyk nebo jiné postavení. Skládají se z různých druhů práv: občanských, politických, sociálních, kulturních a hospodářských. Mají široký záběr a netýkají se například jen práva na život, svobodu a svobodu projevu, ale také práva na účast na kulturním životě, na stravu, na střechu nad hlavou a také na práci a vzdělání. Všechna lidská práva jsou stejně důležitá a potřebná k ochraně lidské důstojnosti.

Dva typy lidských práv

Lidská práva se obvykle dělí na dva typy. Na jedné straně jsou občanská a politická práva, nazývaná také klasická lidská práva, a na druhé straně hospodářská, sociální a kulturní práva.

Do první kategorie patří právo na život, na ochranu před fyzickým násilím, na svobodu před mučením, na spravedlivý proces, na rovné zacházení (nediskriminaci), na svobodu projevu, náboženského vyznání, sdružování a shromažďování. Do druhé kategorie patří právo na práci, na důstojnou životní úroveň, na existenční jistotu, na stávku, na vzdělání a na zdravotní péči. Kulturní práva v této druhé kategorii zahrnují právo podílet se

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

na kulturním životě a vědeckém pokroku a přispívat k němu.

Obecně řečeno, zásadní rozdíl mezi těmito dvěma kategoriemi spočívá v tom, že práva první kategorie vyžadují, aby se vláda zdržela narušování soukromí jednotlivce, zatímco práva druhé kategorie vyžadují aktivní zapojení vlády. Druhá kategorie vyžaduje od vlády spíše úsilí než výsledek. Toto rozlišení má však pouze rámcovou platnost. Dodržování některých práv týkajících se svobody totiž vyžaduje i ochrannou činnost ze strany vlády, např. boj proti diskriminaci, a naopak, například sociální právo na stávku vyžaduje, aby se vláda jednání zdržela.

Smlouvy

Od roku 1948 byla Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod začleněna do mnoha ústav a v průběhu let byla uzavřena řada mezinárodních smluv, které přesněji definují lidská práva a upřesňují, jaká omezení jsou přípustná. Každý má například právo na svobodu projevu, ale nesmí podněcovat k násilí nebo někoho diskriminovat kvůli jeho náboženství nebo barvě pleti. Mezi deklarací a smlouvou je veliký rozdíl: zatímco deklarace není platná jako zákon, smlouva je právně platná a závazná, pokud ji země podepsala.

Specifické skupiny

Kromě obecných, univerzálních deklarací a smluv vystala potřeba posílit lidská práva žen, dětí, uprchlíků a osob se zdravotním postižením. Tak vznikly smlouvy, které přesněji definují, co musí vláda udělat pro zlepšení lidských práv těchto skupin. Například v roce 1951 byla práva uprchlíků upravena Úmluvou o právním postavení uprchlíků. V roce 1979 následovala Úmluva o právech žen a v roce 1984 Úmluva proti mučení, která zakazuje mučení. Dne 20. listopadu 1989 přijala OSN Mezinárodní úmluvu o právech dítěte. Ta se vztahuje na děti od narození do osmnácti let. V roce 2006 vstoupila v platnost Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením.

Kdo kontroluje vládu?

Poslední, třicátý článek Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod uvádí, že žádný jednotlivec, skupina nebo vláda nesmí dělat nic, co by tato práva a svobody ničilo. Vlády mají povinnost zajistit, aby lidé mohli svá práva uplatňovat. Kdo však kontroluje vládu? V demokratických zemích kontroluje vládu parlament. Kontrolovat a korigovat vládu mohou také nezávislí soudci. Bohužel v některých zemích určují ti, kteří jsou u moci, jak mají soudci rozhodovat, a parlament je bezmocný.

Naštěstí existuje i mezinárodní kontrola. Do sledování dodržování lidských práv je zapojena řada institucí. Výbory nezávislých odborníků zkoumají, jak vláda dané země zajišťuje dodržování lidských práv. Studují hlášení a vyřizují stížnosti jednotlivců. Důležitá jsou také svobodná média a investigativní žurnalistika. V Evropě

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

rozhoduje Evropský soud pro lidská práva v právních případech, kdy někdo podal stížnost na vládu. Vláda se musí rozhodnutím tohoto soudu řídit.

Uprchlíci

Tehdy a nyní

Po druhé světové válce se objevil významný problém milionů často nemocných a podvyživených vysídlen-ců a uprchlíků, kteří se pohybovali po Evropě nebo žili v táborech. V roce 1950 vznikl Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) jako instituce OSN, jejímž cílem bylo pomáhat při repatriaci těchto lidí.

Podle údajů Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky je v současné době na útěku po celém světě více než 80 milionů lidí. Od druhé světové války nebyl tento počet nikdy vyšší. Lidé utíkají, protože jim hrozí nebezpečí. Opouštějí svou zemi v naději, že budou žít bezpečně někde jinde. Lidé prchají a opouštějí své domovy z mnoha důvodů: násilí, války, pronásledování, přírodní katastrofy a chudoba.

Lidská práva a Úmluva o právním postavení uprchlíků

Jeden z článků Všeobecné deklarace lidských práv OSN z roku 1948 (článek 14) se zabývá uprchlíky: „Každý má právo požádat o azyl a získat jej v jiné zemi, aby byl v bezpečí před pronásledováním.“ Každý člověk má tedy

právo hledat ochranu v jiné zemi a tuto ochranu získat v případě odůvodněných obav z pronásledování, pokud mu ji neposkytne jeho vlastní země. Země, v níž je o azyl žádáno, má povinnost zjistit, zda je žadatel o azyl skutečně uprchlíkem.

V roce 1951, tři roky po vzniku Všeobecné deklarace lidských práv, přijala OSN Úmluvu o právech uprchlíků (s oficiálním názvem Úmluva o právním postavení uprchlíků), která stanoví, že uprchlíci a žadatelé o azyl by neměli být posíláni zpět do země, kde jim hrozí nebezpečí. Přibližně 150 zemí, které Úmluvu o právním postavení uprchlíků podepsaly, je povinno zajistit její dodržování.

Uprchlíci, migranti a žadatelé o azyl

Ačkoli lidé prchají z různých důvodů, ne každý je oficiálně uprchlíkem. Pojmy uprchlíci, žadatelé o azyl a migranti se často mylně užívají synonymně a zaměňují se, přestože každý z nich má odlišný význam. Jaké jsou mezi nimi rozdíly?

2020: Uprchlíci na cestě přes Středozemní moře, hledající azyl v Evropě.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva

Uprchlíci

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Uprchlíci

Uprchlík je osoba, která uteče ze své země kvůli odůvodněnému strachu z pronásledování. Důvody pronásledování mohou být kupř. rasa nebo národnost, náboženství, politické názory, sexuální orientace nebo příslušnost k určité sociální skupině. Uprchlík nemůže získat ochranu před tímto pronásledováním od vlády ve své zemi. Důvodná obava znamená například to, že někdo byl již dříve zatčen a hrozí mu, že bude znovu uvězněn, že mu bude vyhrožováno nebo že bude zabit. O odůvodněný strach se jedná také tehdy, když je někdo vážně diskriminován. Příklady skupin, které mohou být ohroženy, zahrnují etnické nebo náboženské menšiny, politické odpůrce režimu a osoby LGBT.

Lidé prchající před válkou nejsou automaticky chráněni Úmluvou o právním postavení uprchlíků. Jsou však obvykle přijímáni jako uprchlíci v duchu této úmluvy, která byla výsledkem přílivu uprchlíků po druhé světové válce. Podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky je problém spatřován v tom, že se těmito lidem nedostává ochrany v jejich vlastních zemích.

Migranti

Lidé, kteří opustí svou zemi z důvodu chudoby nebo z jiných ekonomických důvodů s nadějí na lepší život jinde, nejsou podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků po-

Děti v uprchlickém táboře v Řecku.

Jasný rozdíl mezi uprchlíky a migranty spočívá v tom, že ti první jsou nuceni opustit svou zemi, zatímco ti druzí obvykle odcházejí dobrovolně. Přestože situace migrantů je také často obtížná, země nejsou povinny je přijmout. Východiskem je, že migrant má na rozdíl od uprchlíka možnost volby a může se bezpečně vrátit do své země.

Žadatelé o azyl

Žadatelem o azyl je osoba, která požádala o azyl v ně- které zemi a čeká na rozhodnutí, zda bude její žádost schválena. Pokud je po šetření shledána uprchlíkem, je jí poskytnuta ochrana a povolení k pobytu, pokud ne, musí zemi opustit. Azyl je lidské právo a není dovoleno někoho poslat zpět na hranici.

Schengenská smlouva

V roce 1985 vstoupila v platnost Schengenská smlouva, k níž se připojila většina zemí Evropské unie a řada dalších evropských zemí. Tato smlouva znamená, že se lidé mohou v rámci zemí schengenského prostoru volně pohybovat. Lidé ze zemí mimo schengenský prostor podléhají vízové povinnosti a na vnějších hranicích tohoto prostoru probíhají přísné kontroly. Schengenskému prostoru se přezdívá „pevnost Evropa“, protože vstup do Evropy je velmi obtížný, mimo jiné kvůli plotům a ostatním drátům, které byly umístěny podél hranic. Tímto způsobem chce Evropa zabránit migrantům v nelegálním překračování hranic bez víz. Znamená to však také, že Evropa je pro uprchlíky po zemi prakticky nedostup-

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

ná. Proto se lidé často vydávají na dlouhou a životu nebezpečnou cestu přes Středozemní moře na vratkých člunech. Svůj osud svěřují do rukou pašeráků lidí, kteří na velkém zoufalství druhých vydělávají velké peníze. Mnoho lidí tuto náročnou cestu nepřežije a na moři se utopí. Ti, kteří se dostanou do Evropy, končí ve velkých a přeplněných přijímacích střediscích, například v Řecku, kde musí čekat na vyřízení své žádosti o azyl. Lidé, kteří překonávají Středozemní moře na lodích, mohou být jak uprchlíci, tak migranti.

Lidé na útěku v číslech

Na internetu a v médiích koluje mnoho různých údajů o uprchlících. Agentura OSN pro uprchlíky Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky shromažďuje spolehlivé údaje, které lze nalézt na internetových stránkách Úřadu (<https://www.unhcr.org/>).

V roce 2019 bylo na celém světě na útěku více lidí než kdykoli předtím od konce druhé světové války. Agentura OSN pro uprchlíky Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky spočítala, že v této době utíkalo před válkou a násilím téměř 80 milionů lidí, což představuje jedno procento celosvětové populace. Rozvojové země hostí 86 procent světových uprchlíků a Venezuelanů vysídlených do zahraničí. V roce 2019 jich bylo:

- 26 milionů uprchlíků, tedy lidí, kteří uprchli ze svých zemí.
- 46,7 milionů vysídlených osob, tj. osob, které uprchly před svou situací, ale zůstaly ve své zemi. To ukazuje, že naprostá většina lidí nepřekračuje hranice.
- 4,2 milionu osob, které požádaly o azyl v jiné zemi.

- celkem 3,6 milionu Venezuelanů, kteří opustili svou zemi.

Místa přijetí

Většina lidí, kteří uprchnou, zůstává ve své zemi. Pokud překročí hranice, zůstávají zpravidla ve stejném regionu. Údaje pro rok 2019 jsou následující:

- 73 % všech uprchlíků bylo ubytováno v zemích sousedících se zemími původu uprchlíků.
- 85 % všech uprchlíků bylo přijato v rozvojových zemích.
- 80 % uprchlíků skončilo v oblastech s vysokou mírou potravinové nejistoty a podvýživy.

Původ uprchlíků a země přijetí

Dvě třetiny (68 %) všech uprchlíků pocházely v roce 2019 z pouhých pěti zemí. Nejvíce uprchlíků pocházelo ze Sýrie, dále z Venezuely, Afghánistánu, Jižního Súdánu a Myanmaru.

Nejvíce uprchlíků v tom roce (3,6 milionu) skončilo v Turecku. Následovaly Kolumbie, Pákistán, Uganda a Německo. Všechny tyto země přijaly více než milion uprchlíků.

Většina uprchlíků se nenachází v Evropě.

Rozvojové země hostí 86 % světových uprchlíků a Venezuelanů vysídlených do zahraničí. Nejméně rozvinuté země poskytují azyl 27 % z celkového počtu uprchlíků.

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

3 Vyučovací hodiny

1. Přípravná hodina

Cíle vyučovací hodiny

- Studenti se připraví na sledování filmu.
- Studenti se seznámí s hlavními postavami filmu.
- Studenti se seznámí se základními fakty o příběhu Anne Frankové, jejím deníku a době, ve které žila.

Příprava vyučujícího

- Přečtěte si shrnutí filmu na straně 5-7.
- Podívejte se na film.
- Přečtěte si základní informace na straně 8-17.
- Přečtěte si a prohlédněte si pracovní listy, které chcete použít při výuce: *Anne Franková* (pracovní list č. 1), *Kdo je Kitty?* (pracovní list č. 2) a *Kdo je kdo?* (pracovní list č. 3)

→ Vytiskněte pracovní listy, aby je studenti mohli v hodině používat.

Struktura hodiny

Úvod

Řekněte studentům, že v následující hodině budou sledovat animovaný film s názvem *Kde je Anne Franková*, který trvá 90 minut. Abyste se na film připravili, zjistěte, co už studenti vědí o Anne Frankové, jejím deníku a hlavních postavách z jejího života, které se ve filmu objevují.

 Pracovní list Anne Franková (1 strana)

Myšlenková mapa (viz část 4, pracovní list č. 1) je vhodným nástrojem k prezentaci nového tématu a aktivního zapojení studentů do výuky. Ve třídě ji můžete využít buď ke společné diskusi, nebo nejdříve nechat studenty odpovědět na otázky v pracovním listu samostatně nebo ve dvojicích a poté diskutovat o výsledcích společně s celou třídou.

Myšlenková mapa

Prezentujte pracovní list na interaktivní tabuli nebo přepište informace z listu na běžnou tabuli.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce

Podrobnější shrnutí

Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust

Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina

2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková

2: Kdo je Kitty?

3: Kdo je kdo?

4: Kde je Anne Franková

5: Časová osa

– Svět Anne Frankové

6: Vyberte si fotografii

7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

8: Holokaust v 10 fázích

9: Lidská práva pro všechny

10: Útek o život

- Zeptejte se studentů, jaké otázky a odpovědi je napadnou, když se řekne Anne Franková. Odpovědi запиšte formou klíčových slov pod otázku.
- Abyste studenty přiměli začít, můžete také formulovat vlastní otázky.
- Na konci úkolu se ujistěte, že byly zodpovězeny alespoň následující otázky:

? Kdo?

Kdo byla Anne Franková?

Kdo pomohl rodině Frankových ukrýt se?

Kdo další se skrýval v zadním domě?

Kdo zradil lidi ukrývající se v zadním domě?

? Co?

O čem je příběh Anne Frankové?

Co si Anne psala do svého deníku?

V čem Otto Frank podnikal?

Co se stalo po zatčení lidí z úkrytu?

? Kdy?

Kdy se narodila Anne Franková?

Kdy se Adolf Hitler dostal v Německu k moci?

Kdy rodina Frankova uprchla do Nizozemska?

Kdy nacistické Německo obsadilo Nizozemsko?

? Kde?

Kde se narodila Anne Franková?

Kde se Anne Franková skrývala?

Kde Anne Franková zemřela?

Kde je deník nyní vystaven?

? Proč?

Proč rodina Frankova emigrovala do Nizozemí?

Proč nacistické Německo pronásledovalo Židy?

Proč se musela rodina Frankova začít skrývat?

? Jak?

Jak dlouho se lidé ukrývali v zadním domě?

Jak se zachoval deník Anne Frankové?

Jak dopadly životy Anne Frankové a dalších lidí z úkrytu?

 Pracovní list *Kdo je Kitty?* (1 strana)

S pomocí pracovního listu *Kdo je Kitty?* (viz část 4, pracovní list č. 2) se studenti seznámí s hlavní postavou

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

filmu – imaginární kamarádkou, které Anne Franková psala dopisy prostřednictvím svého deníku. Kromě toho se seznámí také s hlavními dějovými linkami příběhu deníku, které jsou ve filmu zachyceny.

Rozdejte pracovní list všem studentům a nechte je, aby si ho každý sám přečetl.

→ Poté položte studentům následující otázky:

? Proč si myslíte, že Anne Franková chtěla, aby její deník byl jejím přítelem i přesto, že měla velký okruh přátel a známých? Proč byla Anne Franková ráda za to, že si vzala svůj deník do zadního domu?

? Co měla Anne Franková na mysli následujícími slovy?

„Proto se vždycky vracím ke svému deníku. Začínám tam a končím tam, protože Kitty je vždy trpělivá“, napsala Anne Franková 30. října 1943.

Pokud chcete, můžete si na závěr přečíst následující Annin citát z 20. června 1942:

„Mám milující rodiče a šestnáctiletou sestru a je asi třicet lidí, které mohu nazývat svými přáteli. Mám zástup obdivovatelů, kteří ze mne nemohou spustit oči a kteří se někdy musí uchýlit k použití rozbitého kapesního zrcátka, aby ve třídě spatřili alespoň můj odraz. Mám rodinu, milující tety a dobrý domov. Ne, na první pohled se zdá, že mám všechno, kromě jednoho jediného opravdového přítele. Když jsem s přáteli, myslím jen na to, abych se dobře bavila. Nedokážu se přimět k tomu, abych mluvila o ničem jiném než o běžných, každodenních věcech. Zdá se, že se nedokážeme sblížit, a to je ten problém.“

Pracovní list *Kdo je kdo?* (1 strana)

Nakonec rozdejte pracovní list *Kdo je kdo?* (viz část 4, pracovní list č. 3), na kterém jsou hlavní postavy příběhu vyobrazeny pomocí historických fotografií a jak vypadají ve filmu. Pokud některá osoba nebyla zmíněna v předchozích částech hodiny, vysvětlete, o koho se jedná. Studenti si mohou znovu prohlédnout pracovní list před začátkem filmu nebo jej používat i přímo při sledování.

2. Diskuse o filmu

Cíle hodiny

- Studenti formulují své názory na film.
- Studenti se naučí odůvodnit svůj výklad filmu.
- Studenti se naučí, že jejich názory a výklady filmu se mohou lišit.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Příprava pro učitele

- Přečtěte si základní informace na straně 8-28.
- Projděte si a přečtěte si pracovní list *Kde je Anne Franková* (viz část 4, pracovní list č. 4).
- Vytiskněte pracovní list pro studenty.

Struktura hodiny

První reakce

Po zhlédnutí filmu nechte nejprve studenty, aby se vyjádřili spontánně. Co si o filmu mysleli? Připadal jim celý film fascinující? Měli pocit, že se dokázali vcítit do hlavních postav? Které scény jim připadaly krásné, vtipné, děsivé nebo dojemné? Které části filmu se podle studentů skutečně staly a které ne? Čemu studenti nerozuměli? O čem by se chtěli dozvědět více?

Pracovní list *Kde je Anne Franková* (1 strana)

Rozdejte pracovní list *Kde je Anne Franková* a zadejte svým studentům práci, aby strukturovali své myšlenky

a formulovali svůj názor. Studenti by měli shrnout film v několika větách a sami pro sebe zjistit, co na ně udělalo největší dojem. Kromě toho by měli rozlišit, která témata se podle jejich názoru vztahují k minulosti a která k současnosti. Na základě toho pak zformulují, co je pro ně nejdůležitější poselství nebo ponaučení z filmu.

Diskuse o úkolech

Poté, co studenti splní všech pět úkolů, je o nich nechte diskutovat ve dvojicích a následně je proberte s celou třídou. Můžete to udělat tak, že přednesete různá poselství/ poznatky, které si studenti z filmu odnesli, nebo například tak, že studenti budou hlasovat zvednutím rukou o tom, zda si myslí, že je film především o tom, co se děje v přítomnosti, nebo v minulosti, případně v obojím.

Pokud chcete, můžete studenty odkázat na závěr filmu: „Věřím, že od dob Anne se mnohé změnilo,“ řekne Kitty ve chvíli, kdy hrozí spálením deníku, pokud úřady nepovolí uprchlíkům v zemi zůstat. „Proto klidně spálím tento deník, jestli těmto lidem nedáte azyl a nezaručíte jim, že zde mohou zůstat – jako svobodní, jak dlouho jen budou chtít,“ prohlásí Kitty.

Závěr

Na závěr se můžete studentů zeptat na následující otázky:

- ? Co mě tento film naučil?
- ? Které osoby ve filmu mě inspirovaly?
- ? Co si chci z tohoto filmu zapamatovat?

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust
6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

3: Svět Anne Frankové

Cíle hodiny

- Studenti použijí obrázkovou časovou osu k tomu, aby pochopili sled událostí ve filmu.
- Studenti použijí časovou osu, aby zjistili, jak byla „malá“ osobní historie Anne Frankové ovlivněna událostmi „velkých“ dějin.
- Studenti se naučí kriticky zkoumat a interpretovat historické fotografie z časové osy.

Příprava vyučujícího

- Přečtěte si základní informace na straně 8-21.
- Projděte si a přečtěte si pracovní list *Časová osa – svět Anne Frankové* (viz část 4, pracovní list č. 5).

Časová osa začíná narozením Anne Frankové v roce 1929 a končí v roce 1960, kdy se bývalé obchodní prostory Otto Franka stávají muzeem a jsou zpřístupněny veřejnosti. Časová osa obsahuje nejdůležitější data týkající se různých témat, která hrají roli ve filmu, a to v chronologickém pořadí: příběh Anne Frankové a jejího deníku, události spojené s pronásledováním Židů, holokaust a průběh dějin od roku 1929 do roku 1945. Časová osa přirozeně není zcela kompletní, ale obsahuje pouze výběr témat, která jsou důležitá pro pochopení filmu. Kdykoli je to možné, je na ní určitá událost v životě Anne Frankové spojena s obecnou historickou událostí. K časové ose můžete připojit různé úkoly v závislosti na zaměření vaší hodiny.

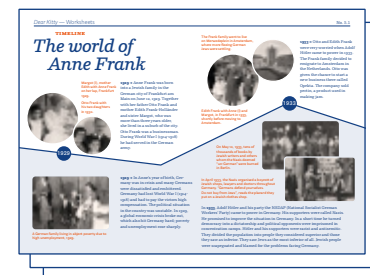
→ Prohlédněte si a přečtěte si pracovní list *Vyberte si fotografii*.

→ Vytiskněte studentům oba pracovní listy.

Struktura hodiny

Pracovní list Časová osa – Svět Anne Frankové

Tři úkoly pro pracovní list *Časová osa – Svět Anny Frankové*. Studenti na těchto úkolech pracují ve dvojicích a poté ve třídě porovnáte odpovědi.

 Pracovní list Časová osa – Svět Anne Frankové
(8 stran)

Úkol 1

Rozdejte studentům výše uvedený pracovní list a nechte je pracovat na následujících otázkách: Které události z časové osy měly přímý vliv na život Anne Frankové a její rodiny? Co se stalo a jaký to mělo důsledek?

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové**
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust
- 6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii**
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

- Studenti na tomto úkolu pracují ve dvojicích.
- Dvojice se podívají na následující roky na časové ose: 1933, 1938, 1940, 1941, 1942, 1944, 1945, přečtou si texty a zapíší si svoji odpověď.
- Poté porovnejte odpovědi ve třídě. Požádejte jednu dvojici, aby před třídou přečetla své odpovědi pro každý rok a poté nechte ostatní dvojice, aby se k nim vyjádřily.

Úkol 2

Studenti pracují na následujících otázkách: Jaké události z časové osy hrály roli v příběhu deníku Anne Frankové? Co se stalo a co to znamenalo pro příběh deníku?

Studenti pracují na úkolu dle pokynu pro Úkol 1 a zahrnují do něj roky 1942, 1944, 1945 a 1947.

Úkol 3

Anne Franková ve svém deníku někdy reagovala na události, které se odehrály mimo zadní dům. Studenti pracují na následujících otázkách: Jak se Anne ve svém deníku vyjadřovala k událostem, které se odehrávaly venku? Co se stalo a jak na to Anne Franková reagovala? Jak si myslíte, že tato reakce vypovídá o Anne Frankové?

Studenti pracují na úkolu dle pokynu pro Úkol 1 a zahrnují do něj roky 1940, 1941, 1943 a 1944. Tento úkol můžete rozšířit o reakci Margot Frankové v letech 1940 a 1944.

 Pracovní list Vyberte si fotografii (1 strana)

Úkol 4

Rozdejte studentům pracovní list *Vyberte si fotografii*.

Dejte studentům pokyn, aby se podívali na fotografii v pracovním listu a aby si přečetli text spojený s rokem na časové ose. Poté by si měli také pozorně prohlédnout osoby, které jsou na ní vyobrazeny.

- ? Koho vidíte na obrázku a co se na něm děje?
- ? Kdo si myslíte, že snímek pořídil, a proč?
- ? Vyberte si osobu z fotografie a představte si, co si myslí, co cítí a co možná říká.
- ? Jaké další otázky vás napadají k této fotografii?

Studenti pracují na úkolu dle pokynu pro Úkol 1.

4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy

Cíle hodiny

- Pomocí citátů z deníku studenti poznají Anne Frankovou z jejích vlastních slov.
- Studenti se dozví, jaké byly myšlenky Anne Frankové, její ideály a sny.
- Studenti jsou vedeni k tomu, aby přemýšleli o souvislostech s dnešní dobou.
- Studenti jsou inspirováni k přemýšlení o svých vlastních ideálech a snech.
- Studenti se učí vžít se do situace jiné osoby, která se ukrývala v zadním domě.

Příprava vyučujícího

- Přečtěte si základní informace na straně 14–17.
- Prohlédněte si a přečtěte si pracovní list *O Anne Frankové jejími vlastními slovy* (viz část 4, pracovní list č. 7).
- Vytiskněte pracovní list pro své studenty.

Struktura hodiny

Pracovní list O Anne Frankové jejími vlastními slovy (2 strany)

Úvod

Řekněte studentům, že během 25 měsíců, po které se Anne Franková skrývala v zadním domě, psala o mnoha tématech: o každodenním životě, strachu z odhalení a o své naději a touze po svobodě. Zkoumala však také sebe samu, to, kým byla a kde viděla své místo ve světě. Navzdory obtížné situaci, ve které se ocitla, se nevzdávala. Ale co přesně Anne napsala? To mají studenti zjistit prostřednictvím citací z deníku. Rozdejte pracovní list *O Anne Frankové jejími vlastními slovy* a řekněte studentům, aby si nejprve přečetli text pod fotografií Otto Franka a následně citáty z deníku. Poté vyplní jeden nebo více úkolů, o kterých budete následně diskutovat ve třídě. Poslední úkol je písemný a lze jej zadat jako domácí úkol.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Úkol 1

Studenti si vyberou citát, který je nejvíce oslovuje, popř. který považují za nejdůležitější, a vysvětlí proč.

Úkol 2

Studenti si přečtou dva citáty pod nadpisem *Naděje* a odpoví na otázku, co tím Anne myslela. Poté se zamyslí nad tím, zda nenávisť k Židům již skončila, nebo ne, a uvedou příklady pro obhajobu svého názoru.

Úkol 3

Na základě deníkových záznamů a textu pod fotografií Otto Franka studenti rozhodnou, jaké jsou podle nich nejdůležitější ideály a sny Anne Frankové. Jaký je stav jejích ideálů dnes? Splnily se? Poté studenti formulují, jaké jsou jejich vlastní sny a ideály.

Úkol 4 (domácí úkol)

O životě v zadním domě víme především prostřednictvím deníku, který odráží Annin pohled. Jak ale skrývali prožívali ostatní? Například Annina sestra Margot si také vedla deník, ale ten se ztratil. Co si asi zapsala ona? Studenti si vyberou další osobu ze zadního domu (osobu v úkrytu nebo pomocníka) a napíší dopis Anne Frankové nebo jiné osobě ze zadního domu na jedno z témat pracovního listu.

5: Holokaust

Cíle hodiny

- Studenti znají pojmy holokaust a genocida a vědí, že holokaust byl genocida.
- Studenti vědí, že holokaust byl proces skládající se z několika etap, které byly vymyšleny a prováděny lidmi.
- Studenti se naučí pojmenovat 10 fází z modelu Gregoryho H. Stanton a aplikovat je na holokaust.
- Studenti se zamyslí nad různými rolemi, které lidé sehráli a které vyústily v holokaust.

Příprava vyučujícího

- Přečtěte si a zopakujte si pracovní list *Holokaust v 10 fázích* (viz část 4, pracovní list č. 8).
- Přečtěte si základní informace v části 2, na straně 17-21.
- Další informace naleznete na webových stránkách <https://www.genocidewatch.com>
- Vytiskněte pracovní list pro své studenty.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Struktura hodiny

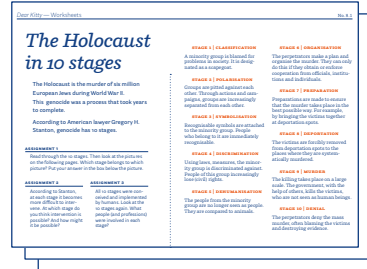
Úvod

Diskutujte se studenty o pojmu holokaust: systematické a záměrné vyvražďování šesti milionů evropských Židů během druhé světové války (1933–1945). Doplňte o výklad dějin antisemitismu v Evropě, jak je uvedeno v části 2 na str. 17.

Povězte studentům, že holokaust byl genocidou. Genocida je systematické a úmyslné ničení (celého nebo části) národa nebo skupiny obyvatelstva na základě národnosti, etnického původu, náboženství nebo rasy. Vysvětlete, že holokaust není jedinou genocidou v dějinách, a zmiňte se například o masakru vůči Arménům (1895–1923), o genocidě Tutsiů ve Rwandě (1994) nebo muslimských Bosňanů v Bosně a Hercegovině (1995).

Holokaust se nepříhodil ze dne na den. Byl to proces cílených etap, které vymysleli a provedli lidé, a jehož vyústěním byla genocida.

Vysvětlete model amerického právníka Gregoryho H. Stanton s využitím základních informací z části 2, strany 21, a pracovního listu *Holokaust v 10 fázích*. Stanton shrnul proces genocidy do modelu deseti předvídatelných, ale podle něj nikoliv nezvratitelných stádií. Jeho teorie předpokládá, že pokud lze jednotlivá stadia předvídat, lze genocidě zabránit. Jakmile se skuteční více stádií, je vliv, který můžete jako občan uplatňovat, stále menší a menší. Vysvětlete studentům, že stadia nemusí vždy probíhat jedno za druhým, ale mohou probíhat také souběžně. Dále vysvětlete, že klasifikace (fáze 1) nevede automaticky ke genocidě (fáze 10), ale že klasifikace vždy předchází genocidě.

 Pracovní list Holokaust v 10 fázích (3 strany)

Rozdejte pracovní list *Holokaust v 10 fázích* svým studentům a nechte je ve dvojicích vyplnit Úkol 1. Studenti si přečtou 10 fází, ke každé najdou správnou fotografii a napíší název fáze do rámečku pod fotografií. Poté o výsledcích diskutujte s celou třídou.

Odpovědi k Úkolu 1.

Foto	Fáze
1	Klasifikace
2	Diskriminace
3	Příprava
4	Polarizace
5	Označení
6	Deportace
7	Odlidštění
8	Organizování
9	Popírání
10	Vražda

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

Úkoly 2 a 3

Studenti vypracují úkoly 2 a 3 ve dvojicích a poté se nad výsledky zamyslí v rámci diskuse ve třídě.

Úkol 2

Podle Stantonova je v každé fázi stále obtížnější zasáhnout. Studenti si mezi sebou vyměňují nápady o tom, ve které fázi je ještě možné zasáhnout, jak by se to dalo udělat a kdo nebo co by k tomu bylo zapotřebí.

Úkol 3

Studenti pracují ve dvojicích, znovu si opakují 10 fází. Holokaust byl vymyšlen a proveden lidmi. Hlavními pachateli holokaustu byli nacisté, kteří vymysleli, zorganizovali a uskutečňovali genocidu. Jejich počet se počítá na statisíce. Ale bez pomoci a spolupráce mnoha kolaborantů by genocida nebyla možná. Studenti zvažují, kteří lidé (a které profese) se podíleli na jednotlivých krocích.

Závěr

Na závěr nahlas přečtete citát z knihy amerického židovského spisovatele Elieho Wiesela, který přežil holokaust:

„V tragédii byly tři role: vrah, oběť a přihlížející. Bez tohoto přihlížejícího by vrah nikdy nezavraždil tolik obětí. Právě kvůli této lhostejnosti jsme trpěli.“ Souhlasí studenti s tímto názorem? Zeptejte se studentů, kdo si myslí, že tito přihlížející byli, jaké byly jejich případné motivy a proč nic nedělali a jen přihlíželi.

Například: lidé přihlíželi, protože souhlasili s nacisty, lidé se příliš báli něco udělat nebo se cítili bezmocní nebo jim bylo příliš lhostejné, co se dělo Židům.

6: Lidská práva a uprchlíci

Cíle vyučovací hodiny

- Studenti se seznámí s třiceti články Všeobecné deklarace lidských práv.
- Studenti znají historické pozadí Všeobecné deklarace lidských práv.
- Studenti vědí, že existují různé druhy lidských práv.
- Studenti vědí, že žádost o azyl je lidským právem.
- Studenti znají rozdíl mezi uprchlíky a migranty a znají různé důvody, proč lidé utíkají.

Příprava vyučujícího

- Přečtete si základní informace v části 2, strana 23-28.
- Přečtete si a zkontrolujte pracovní listy *Lidská práva pro všechny* a *Útěk o život* (viz část 4, pracovní list č. 9 a 10).
- Vytiskněte pracovní listy pro své studenty.

Úvod

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

- 1: Přípravná hodina
- 2: Diskuse o filmu
- 3: Svět Anne Frankové
- 4: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

- 1: Anne Franková
- 2: Kdo je Kitty?
- 3: Kdo je kdo?
- 4: Kde je Anne Franková
- 5: Časová osa
 - Svět Anne Frankové
- 6: Vyberte si fotografii
- 7: O Anne Frankové jejími vlastními slovy
- 8: Holokaust v 10 fázích
- 9: Lidská práva pro všechny
- 10: Útěk o život

Struktura hodiny

 Pracovní list Lidská práva pro všechny (5 stran)

Úvod

Řekněte studentům, že Otto Frank se po druhé světové válce až do své smrti v roce 1980 zasazoval o ideály Anne Frankové a lidská práva.

- ? Začněte hodinu otázkami, které prověří znalosti studentů.
- ? Co je Všeobecná deklarace lidských práv?
- ? Dokáží studenti vyjmenovat lidská práva?
- ? Kolik existuje lidských práv a čeho se týkají?
- ? Kdy byla sepsána Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a proč?

Poté vysvětlíte pozadí vzniku Všeobecné deklarace lidských práv a její vztah k druhé světové válce. Vysvětlíte různé typy práv (na jedné straně občanská a politická práva, nazývaná také klasická lidská práva, na druhé straně hospodářská, sociální a kulturní práva). Nakonec vysvětlíte, že Všeobecná deklarace lidských práv byla od roku 1948 zahrnuta do mnoha ústav a v průběhu let bylo uzavřeno mnoho mezinárodních smluv, které lidská práva definují přesněji a rozšiřují i pro jiné skupiny lidí (například Úmluva o uprchlících z roku 1951, Úmluva o právech žen z roku 1979, Úmluva proti mučení zakazující mučení z roku 1984 a Mezinárodní úmluva o právech dítěte z roku 1989). Nakonec upozorněte, jak je důležité vyvozovat odpovědnost příslušných orgánů, pokud dochází k porušování lidských práv. Většina zemí je členem OSN a zavázala se dodržovat Všeobecnou deklaraci. Všeobecná deklarace však není smlouvou, což znamená, že pokud země svůj slib nedodrží, nelze proti ní podniknout žádné právní kroky.

Úkoly 1, 2, 3 a 4

Rozdejte studentům pracovní list *Lidská práva pro všechny*. Studenti si přečtou úvodní text a vyplní zadání.

Úkoly mohou vypracovat individuálně, poté o odpovědích diskutujte ve třídě a případně vysvětlíte články z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, kterým studenti plně nerozumějí.

Abyste podpořili diskusi ve třídě, můžete také studenty rovnou zapojit do práce v menších skupinách.

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce

Podrobnější shrnutí

Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny

Příběh deníku

Holokaust

Lidská práva

Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina

2: Diskuse o filmu

3: Svět Anne Frankové

4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková

2: Kdo je Kitty?

3: Kdo je kdo?

4: Kde je Anne Franková

5: Časová osa

– Svět Anne Frankové

6: Vyberte si fotografii

7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy

8: Holokaust v 10 fázích

9: Lidská práva pro všechny

10: Útěk o život

Úkol 5 Co tím karikaturista myslí?

Poznámka

Odlišné oblečení a vzhled malého muže vyvolávají ve třech velkých mužích agresi.

Ti, kteří se odlišují, mohou vyvolat agresi a čelit nebezpečí. Utlačovatelé a utlačovaní na karikatuře symbolizují četné situace.

Může jít o barvu pleti, původ, postižení nebo náboženství, (politické) názory, sexuální orientaci či pohlaví. Mohlo by se to týkat situací z každodenního života studentů. S kým se zachází nerovně, kdo je diskriminován nebo utlačován? Proč k tomu dochází a kde? Ve škole, na ulici nebo doma?

Metoda

Studenti samostatně nebo ve dvojicích napíší, co mohl karikaturista kresbou myslet a co má karikatura společného s lidskými právy. Poté o karikatuře diskutujte ve třídě. Významné rozdíly:

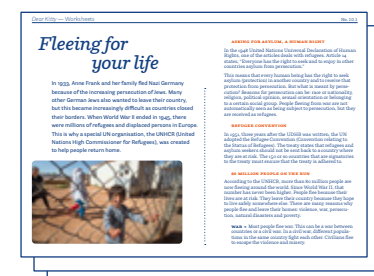
- vzory na saku a kalhotách tří velkých mužů jsou opačné než u malého muže. Velcí muži mají kravaty, zatímco malý muž má motýlka;
- velcí muži mají málo vlasů a jsou hladce oholení, zatímco malý muž má dlouhé vlasy a knír;
- jeden velký muž je ozbrojen a druzí dva si vykasávají rukávy, zatímco malý muž nedělá ani jedno z toho.

Karikaturista dává jasně najevo, že vybočení ze skupiny může vyvolat agresi.

Během diskuse se můžete věnovat pojmům diskriminace, rasismus a netolerance.

Pokud vedle položíte Všeobecnou deklaraci lidských práv, ukáže se, že řada článků je relevantních. Například: právo na rovné zacházení, právo na vlastní názor, náboženství a víru, plus články zakazující mučení a nelidské zacházení.

To vám umožní podat velmi konkrétní vysvětlení vztahu k lidským právům.

 Pracovní list Útěk o život (4 strany)

Úvod

V této části hodiny se blíže seznámíte s uprchlíky a lidskými právy. Ve filmu studenti viděli Avu, která se svou rodinou utíká před válkou. Vysvětlíte studentům, že v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod je jeden článek týkající se uprchlíků, konkrétně článek 14: „Každý má právo hledat azyl před pronásledováním a získat jej v jiných zemích.“ Každý člověk má tedy právo požádat o ochranu v jiné zemi a získat ji, pokud má odů-

1 Obsah filmu

Děj ve zkratce
Podrobnější shrnutí
Skutečnost, nebo fikce?

2 Základní informace k filmu

Život Anne Frankové a její rodiny
Příběh deníku
Holokaust
Lidská práva
Uprchlíci

3 Vyučovací hodiny

1: Přípravná hodina
2: Diskuse o filmu
3: Svět Anne Frankové
4: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
5: Holokaust

6: Lidská práva a uprchlíci

4 Pracovní listy a materiály

1: Anne Franková
2: Kdo je Kitty?
3: Kdo je kdo?
4: Kde je Anne Franková
5: Časová osa
– Svět Anne Frankové
6: Vyberte si fotografii
7: O Anne Frankové jejími
vlastními slovy
8: Holokaust v 10 fázích
9: Lidská práva pro všechny
10: Útěk o život

vodněný strach z pronásledování, pokud jeho vlastní země takovou ochranu neposkytuje.

Důvody pronásledování mohou být rasa nebo národnost, náboženství, politické názory, sexuální orientace nebo příslušnost k určité sociální skupině. Lidé prcháající před válkou nespádají podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků automaticky mezi pronásledované. Obvykle jsou však přesto přijímáni jako uprchlíci. Lidé, kteří opouštějí svou zemi z důvodu chudoby nebo jiných ekonomických důvodů s nadějí na lepší život jinde, nejsou podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků považováni za uprchlíky. Země, ve které se žádá o azyl, má povinnost určit, zda je žadatel o azyl skutečně uprchlíkem. Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 stanoví, že uprchlíci a žadatelé o azyl nesmějí být posláni zpět do země, kde jim hrozí nebezpečí. Na základě informací z části 2 (strana 27-28) vysvětlíte situaci v Evropě: Schengenská dohoda a důvody, proč lidé na útěku překračují Středozemní moře na člunech.

Rozdejte pracovní list *Útěk o život*. Studenti si nejprve přečtou text a poté vyplní čtyři úkoly, které následně prodiskutujete ve třídě.

PATRONI

- The DEAR Foundation
- Alfred und Erika Ringele-Stiftung
- Demoret Stiftung
- Dr. Alfred und Ruth Bloch-Dym Stiftung
- Dr. Georg und Josi Guggenheim-Stiftung
- Fondation Botnar
- Isaac Dreyfus-Bernheim Stiftung
- Jakob und Werner Wyler-Stiftung
- Max und Erika Gideon Stiftung
- Samuel und Rosalie Levaillant-Wohlfahrtsstiftung
- Schweizerisch Israelitische Emanzipations-Stiftung
- Stiftung Dialog zwischen Kirchen, Religionen und Kulturen
- Stiftung für Gesellschaft, Kultur, Presse Schweiz
- Stiftung Primavera
- Stiftung Wali Dad
- Sulger-Stiftung
- Walter Haefner Stiftung

VE SPOLUPRÁCI S

PARTNEŘI

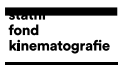
ANNE FRANK FONDS
FOUNDED BY OTTO FRANK

FILMOVÁ DISTRIBUCE

ZA FINANČNÍ PODPORY

Co-funded by the
European Union

AUTORSKÁ PRÁVA

Příručka pro učitele

© ANNE FRANK FONDS, Basilej, Švýcarsko:
Cover, strany 2, 3, 5, 6, 7, 14, 15, 16, 26, 27, 42
© Beeldbank WO2 – NIOD, Amsterdam:
Strana 10
© Yad Vashem. Foto archiv, Jeruzalém:
Strana 20

Pracovní listy

© ANNE FRANK FONDS, Basilej, Švýcarsko:
Cover, Pracovní listy 1, 2, 3, 4, 5-1, 5-2, 5-3, 5-4,
5-5, 5-6, 5-7, 5-8, 6, 7-1, 7-2, 8.2
© Beeldbank WO2 – NIOD, Amsterdam:
Pracovní listy 5-1, 5-3, 5-4, 5-5, 5-6, 5-7, 5-8,
6, 8.2, 8.3
© Timeline Classics / Timeline Images:
Pracovní listy 5.1
© akg-images / Hans Asemissen: Pracovní
listy 5.2
© Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad/J.
van Rhijn: Pracovní listy 5.4
© Collection Dutch Resistance Museum,
Amsterdam: Pracovní listy 5.3, 5.6, 8.3
© Bundesarchiv, Bild 101III-Schilf-002-30 /
Fotograf(in): Schilf: Pracovní listy 8.2
© Yad Vashem / Yoram Haimi:
Pracovní listy 8.3

© Yad Vashem. Foto archiv, Jeruzalém:
Pracovní list 8.3
© IISG Amsterdam / Fritz Behrendt:
Pracovní list 9.5
© Private Collection: Pracovní list 5.1
© Wikimedia Commons: Pracovní list 5.7
© unsplash.com: Pracovní list 5.8, 9.2, 9.4
© icons by iconmonstr.com: Pracovní list 9.2
© FDR Presidential Library & Museum,
CC BY 2.0: Pracovní list 9.1
© 123RF: Pracovní list 9.4, 10.1

TIRÁŽ:

Originální text: Rian Verhoeven
Editing: Kirsten Clarke
Grafický návrh: Schimmelpenninck.Gestaltung, Berlín
Český překlad: Radomír Bužek
Korektura a editace: Karolína Soukupová

@ Anne Frank Fonds v Basileji, 2021

